

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра економіки і підприємництва

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ЛУЗАН Максим Олегович

УДК: 658.155

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**"Напрями зростання прибутку підприємства
на прикладі АТ "Житомирський маслозавод"**

Подається на здобуття освітнього ступеня "Магістр"

Спеціальність 051 "Економіка"

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

М.О. Лузан

(підпис, ініціали та прізвище здобувача вищої освіти)

Керівник роботи

Яримова Марина Іванівна

кандидат економічних наук, доцент

Висновок кафедри економіки і підприємництва

за результатами попереднього захисту: _____

Протокол засідання кафедри економіки і підприємництва

№ __ від «__» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(науковий ступінь, вчене звання)
батькові)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по

«__» _____ 20__ р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти _____ захистив (ла)

кваліфікаційну роботу з оцінкою:

за 100-бальною шкалою _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

АНОТАЦІЯ

ЛУЗАН М.О. Напрями зростання прибутку підприємства на прикладі АТ "Житомирський маслозавод". – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття ОС "Магістр" за спеціальністю 051 "Економіка". Поліський національний університет Міністерства освіти і науки України, 2021.

Кваліфікаційну роботу присвячено дослідженню теоретичних, методологічних та практичних аспектів забезпечення резервів зростання прибутку підприємства. На основі вивчення та узагальнення вітчизняного та зарубіжного досвіду обґрунтовано категорію "прибуток", розкрито суть його управління та особливості виявлення резервів зростання в умовах підприємства. Здійснено комплексну економічну оцінку діяльності досліджуваного підприємства та запропоновано методику прогнозування прибутковості. Обґрунтовано напрями організаційно-управлінських дій щодо резервів зростання прибутку підприємства. Дано пропозиції щодо ефективного механізму управління прибутком підприємства та забезпечення його прибуткової діяльності.

Ключові слова: прибуток, прибутковість, витрати, беззбитковість, резерви.

SUMMARY

LUZAN M.O. The Directions of profit growth of the enterprise on the example of PJSC "Zhytomyr Butter Plant". – Manuscript.

Qualifying work for the acquisition of ED "Master" specialty 051 "Economics". – Polissya National University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, 2021.

The theoretical, methodological and practical aspects of the reserves of profit growth of the enterprise this Qualification work was devoted. Based on the study and synthesis of national and international experience proved category "profit", the essence of it mechanism and features of the reserves for detecting growth in the enterprise. A comprehensive economic assessment of the activities of the studied enterprise was carried out. A method of forecasting profitability was proposed. The directions of organizational and managerial actions on the reserves of profit growth of the enterprise were justified. Proposals for an effective mechanism for managing the company's profits and ensuring its profitable activities were given.

Keywords: profit, profitability, costs, break-even, reserves.

ЗМІСТ

ВСТУП...	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗРОСТАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	5
1.1. Прибуток як економічна категорія	5
1.2. Класифікація прибутку підприємства	7
1.3. Концептуальні підходи забезпечення зростання прибутку підприємства	8
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗРОСТАННЯ ПРИБУТКУ АТ "ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"	10
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства	10
2.2. Обґрунтування фінансового забезпечення прибутковості підприємства	11
2.3. Оцінювання рівня забезпечення прибутком підприємства	13
2.4. Кореляційно-регресійний аналіз ефективності забезпечення прибутку підприємства	15
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ЗРОСТАННЯ ПРИБУТКУ АТ "ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"	18
3.1. Організаційно-управлінські аспекти по реалізації напрямів зростання прибутку підприємства	18
3.2. Впровадження сучасних систем управління підприємством на основі Рішення Innoware	19
3.3. Пропозиції щодо стратегії отримання доходів підприємством	21
3.4. Прогнозування прибутковості підприємства	23
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	28
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах економічного розвитку прибуток є одним із ключових показників оцінки ефективності компанії. Актуальність теми посилюється тим, що виявлення резервів необхідно здійснювати з етапу планування та проводити такі етапи робіт як аналітичний, організаційний та функціональний, стратегічно забезпечуючи розвиток підприємства.

Мета і завдання роботи. Метою дослідження є розробка пропозицій щодо виявлення резервів зростання прибутку підприємства. Відповідно до визначеної мети у кваліфікаційній роботі поставлено такі завдання:

- з'ясувати суть категорії "прибуток";
- дослідити класифікацію прибутку як об'єкта управління;
- обґрунтувати концептуальні підходи зростання прибутку;
- дати характеристику функціонуванню підприємства;
- з'ясувати сучасний стан забезпечення зростання прибутку підприємства;
- провести кореляційно-регресійний аналіз ефективності забезпечення прибутку підприємства;
- розробити організаційно-управлінські пропозиції по реалізації напрямів зростання прибутку підприємства;
- запропонувати впровадження сучасних систем управління підприємством на основі Рішення Innoware;
- узагальнити стратегії отримання доходів підприємством;
- обґрунтувати прогноз зростання прибутковості підприємства.

Об'єктом дослідження є процес забезпечення зростання прибутку підприємства через виявлення його резервів.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та практичних аспектів виявлення резервів зростання прибутку підприємства.

Методи дослідження. У роботі використано загальнонаукові методи

пізнання економічних процесів, зокрема, системний підхід до вивчення проблем управління прибутком підприємства. Абстрактно-логічний метод застосовано для уточнення категорії "прибуток", визначено складові елементи та концептуальні положення до виявлення резервів його зростання. При оцінюванні економічного стану підприємства застосовано аналітичні та статистичні методи, а саме: групування, порівняння, графічний, систематизації та узагальнення, аналізу та синтезу, кореляційно-регресійний.

Публікації. Основні положення та результати дослідження обговорювались на міжнародних науково-практичних конференціях:

1. Лузан М.О. Резерви зростання прибутку підприємства в умовах АТ "Житомирський маслозавод". *Стратегічні пріоритети розвитку науки, освіти та технологій*. Міжнар.наук.-практ. конф. м. Полтава. 25 листоп. 2021 р. С. 31-32.

2. Яремова М.І., Лузан М.О. Економічна суть прибутку в сучасних умовах ринкової економіки України. *Пріоритетні напрями наукових досліджень*. Матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. м. Київ, 17-18 листоп. 2021 р. Київ: МЦНіД. Ч. II. 2021. С. 31–32.

3. Яремова М.І., Лузан М.О. Концептуальні основи визначення прибутку. *"Світ наукових досліджень. Випуск 5"*. Міжнар. наук. інтернет-конференція з економіки, інформаційних систем і технологій, психології та педагогіки. м. Тернопіль, 25 листоп. 2021 р. URL: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/3664/> (дата звернення 02.12.2021).

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що виявлені резерви зростання прибутку мають бути тактично та стратегічно обґрунтованими, а цільовий прибуток узагальнювати баланс розвитку підприємства.

Структура та обсяг дипломної роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, 3 розділів, висновків, літературних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладено на 29 сторінках друкованого тексту, містить 13 рисунків, 24 таблиці, 4 додатки, 41 найменування літератури.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗРОСТАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Прибуток як економічна категорія

У дослідженнях більшості економістів фінансовий результат вважається його основним показником - прибутком. Він оцінює ефективність діяльності підприємства, визначає розмір оподатковуваної бази та є основою для прийняття рішень щодо інвестування в підприємство та забезпечення цілей власників. Прибуток є узагальненим показником фінансових результатів господарської діяльності підприємства при здійсненні виробничої, науково-дослідної та комерційної діяльності.

Прибуток є однією з основних категорій товарного виробництва. Його сутність у багатьох літературних джерелах зводиться до частини вартості надлишкового продукту, що виражається в засобах, частині чистого доходу, одній з його форм тощо. Прибуток є об'єктивною економічною категорією, на яку об'єктивні процеси суспільства (рис. 1.1. Додаток А).

Прибуток слід розглядати з трьох аспектів: винагорода за підприємницький ризик, результат фінансово-господарської діяльності підприємства; ефективність управління операційною, інвестиційною і фінансовою діяльністю підприємства; джерело самофінансування підприємства [91, с. 122].

Інтерпретація економістами суті визначення "прибуток" триває вже багато століть і супроводжується багатьма концепціями: пов'язаною з величиною валового доходу від доходу від капітал (Кейнс Дж. М.), землі (Сей Дж.-Б.) і доходу від праці (Сміт А., Рікардо Д.). Вони є винагородами за працю. Вітчизняні вчені пояснювали суть прибутку через механізм утворення. Мочерний С. В. та Мочерна Я. С. – через призму вартості праці [55, с. 331], Бланк І.О. – через винагороду за ризик ведення бізнесу [11, с. 8],

А. М. Поддєрьогін [92, с. 62] та Е. А. Кузнєцова [43, с. 232] –через частину додаткової вартості продукту, Огійчук М. Ф. та Белєнкова М. І. – він є джерелом поповнення оборотних коштів [60, с. 35]. Баранцева С.М. визначає його як частину виручки [6, с. 213], Посилаєва К.І. - як частину вартості надлишкового продукту, виражену в грошах; частину чистого доходу [75, с. 86].

В. В. Софонов вбачає в прибутку основну мету підприємницької діяльності [96, с. 174]. Плаксїєнко В. Я. розглядає прибуток через показник рентабельності, що є ризиком за підприємницьку діяльність [71, с. 174].

Адаптуючи до нових умов, результати наукових досліджень розвивали теорії прибутку (XIX – початку XX ст.), основні з них такі:

1. Теорії компенсації (плата підприємцю за ризик).
2. Функціональні теорії (прибуток досягається завдяки інноваціям).
3. Теорії факторів (взаємодія всіх факторів виробництва).
4. Праця –(перетворена форма додаткової вартості).
5. Психологічна (психологічне навантаження на отримання прибутку).

Прибуток, слід розглядати як економічну категорію, що є сукупністю економічних відносин. Формування прибутку за французьким варіантом (табл. 1.1. Додаток А).

Щоб вирішити комплекс проблем управління, слід об'єднати поняття щодо прибутку - це виражений у грошовій формі чистий дохід підприємства. При цьому використовується інвестований капітал та ризик підприємницької діяльності.

Створені кошти фінансують програми, стратегії, інновації тощо (різниця між сукупними вкладками та отриманими вигодами) [63, с. 83]. Таким чином, у світовій практиці, комплекс підходів до категорії прибутку, не містить чіткого визначення.

1.2. Класифікація прибутку підприємства

Дослідженням підходів до класифікації прибутку займалися переважно економісти, які розглядали питання з позицій методів розрахунку прибутку та факторів, що впливають на нього, величини прибутку в економіці та господарській діяльності, міжпредметних зв'язків та функцій прибутку. Ці проблемні питання порушувалися в працях авторів (табл. 1.3. Додаток А). Запропонована авторами класифікація прибутку не втрачає своєї актуальності, оскільки від її наукової обґрунтованості залежить правильність концепції його зростання. Важливість розгляду питання класифікації прибутку за цілями управління пов'язана з необхідністю раціональної організації системи управління економікою. Зазвичай у літературних джерелах автори виділяють прибуток, що пов'язаний з податковими операціями (табл. 1.4. Додаток А). Відсутність однозначності тлумачення окремих видів прибутку та недосконалість класифікаційних ознак свідчать про невпорядкованість економічної системи в повній мірі. Вважаємо за доцільне застосування біхевіористського підходу до класифікації прибутку як на макро-, так і на мікрорівні. Суть цього підходу полягає у дослідженні зв'язку між інформацією, що є основою для прийняття рішень, і поведінкою окремих зацікавлених сторін (груп), які визнають отриману інформацію.

Відповідно, при визначенні підходів до класифікації прибутків обов'язковим є врахування інтересів зацікавлених користувачів, щоб система забезпечення його зростання була спрямована на задоволення запитів, пропонуємо дотримуватися класифікації прибутків (табл. 1.5. Додаток А).

Використання класифікації, розробленої з урахуванням інтересів користувачів, дозволить: теоретично вдосконалити методологічні основи управління підприємством, на практичному рівні дозволить побудувати відповідну систему управління на підприємстві, що стане надійною опорою для менеджменту, рішень щодо формування та розподілу прибутку, а також для керівництва підприємства в цілому.

1.3. Концептуальні підходи забезпечення зростання прибутку підприємств

У вітчизняній науковій літературі процес зростання прибутку безпосередньо не контролюється. Управління прибутком передбачає здійснення обґрунтованого впливу на факторні показники формування прибутку підприємства – доходи та витрати. Відповідно, концептуальні підходи до забезпечення зростання прибутку підприємства мають включати набір логічних і цілісних та взаємопов'язаних функціонально-організаційних блоків, а саме: управління витратами; управління доходами; управління розподілом прибутку (рис. 1.2. Додаток А).

Бланк І.О. розглядає забезпечення зростання прибутку як перелік потреб: інтеграція в систему управління підприємством, висока динамічність управління, комплексність в формуванні управлінських рішень, багатозначність підходів до розробки управлінських рішень, орієнтація на стратегічні цілі розвитку підприємства.

Отже, в ринковій економіці прибуток за своєю природою є сукупним проявом ефективності фінансово-виробничої діяльності, а його розмір залежить від величини доходів і витрат. Основні завдання фінансових менеджерів підприємства спрямовані на реалізацію головної мети – забезпечення зростання прибутку підприємства (табл. 1.5. Додаток А).

При концептуальному забезпеченні зростання прибутку підприємства важливо знайти тип стратегічної орієнтації прибутку. Його планування та використання в короткостроковій перспективі залежить від обраної стратегії. Розрізняють такі стратегічні види орієнтації підприємства на прибуток: "задовільний прибуток" (прибуток для покриття всіх витрат і розвитку в довгостроковій перспективі; закріплення конкурентної позиції компанії на ринку; здійснення інвестиційного та інноваційного розвитку; матеріальна мотивація персоналу), мінімізація прибутку (стабільний прибуток) (максимізація мінімального доходу разом з мінімізацією максимальних

збитків та врахуванням дій конкурентів, здійснення прибуткової діяльності підприємства та його розвиток) та максимізація прибутку (за рахунок внутрішніх резервів та споживачів).

Використання стратегії максимізації в короткостроковій перспективі не забезпечує належних темпів економічного зростання в довгостроковій перспективі. Існує загроза використання високого прибутку на поточні цілі, і підприємство може втратити важливе джерело фінансування для розширеного відтворення. Також існує можливість збільшення загрози банкрутства через високий рівень ризикованої діяльності.

Вважаємо, що концепція забезпечення зростання прибутку – це процес розробки та прийняття управлінських рішень щодо формування, розподілу та використання прибутку, що спрямований на забезпечення максимально можливого зростання добробуту власників підприємства в довгостроковій перспективі. Особливо прибуток повинен бути оптимально розподілений, щоб забезпечити розвиток підприємства та зростання його ринкової вартості. Авторська концепція забезпечення зростання прибутку (рис. 1.3. Додаток А).

Авторська концепція містить принципи, цілі, ключові завдання, фактори впливу, механізми та напрями забезпечення зростання прибутку. Принципи є базовими в системі забезпечення зростання прибутку підприємства (загальні та спеціальні). Сукупність механізмів і напрямів управління прибутком підприємства: формування, розподіл і використання прибутку (рис. 1.5. Додаток А).

Концептуальний підхід до зростання прибутку підприємства має здійснюватися через реалізацію загальних і специфічних функцій управління. Вони повинні бути спрямовані на збільшення різниці між загальною сумою доходів і витрат на виробництво і реалізацію продукції.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗРОСТАННЯ ПРИБУТКУ АТ "ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

Житомирський маслозавод є лідером серед українських виробників морозива. "Морозиво №1" – це не тільки рекламний слоган, а й мета компанії. Загальна характеристика функціонування АТ "Житомирський маслозавод" (табл. 1.1. Додаток Б).

Завод першим в Україні почав випускати морозиво з начинками (родзинки, горіхи, шоколадні краплі) та фруктове морозене в натуральному шоколаді. Виробництво морозива за останні 4 роки зросло в 3,5 рази. Сьогодні АТ "Житомирський маслозавод" є одним із найкращих підприємств Житомирської області та України в цілому. Це свідчить про фінансову стабільність та імідж компанії як національного виробника якісної та конкурентоспроможної молочної продукції на внутрішньому ринку та за кордоном. Компанія занесена до Золотої книги українського підприємництва та до Міжнародного каталогу як найкраща українська компанія, що працює на рівні світових стандартів. На підприємстві впроваджені, сертифіковані та впроваджені системи якості ISO 9001, ISO 14000: системи управління безпечністю харчових продуктів (НАССР) та сучасна інформаційна система управління NAVIZION ATTAIN.

Важливою проблемою розвитку молочного ринку є нестача сировинної бази. Найбільшими постачальниками компанії є Роганський картонний завод (упаковка), ТОВ "Бейкер-Україна" (Pig), Esaur Ukraine (інгредієнти), INTER FOOD (кокосова олія), частка яких становить 1%, 3%, 3% і 5 %, а також основними конкурентами компанії є ТМ "Ласунка", ТМ "Ласка", ТМ "Фаворит", ТМ "Золотава", ТМ "Геркулес", ТМ "Ажур", ТМ "Лімо", ТМ "Хладік", ТМ "Королівське", ТМ "АЙС", ТМ "Три ведмеді".

Організаційну структуру управління АТ "Житомирський маслозавод" складають взаємозв'язки окремих підсистем підприємства (рис. 1.1. Додаток Б). Основні економічні показники підприємства АТ "Житомирський маслозавод" (табл. 1.2. Додаток Б).

Аналіз показав, що АТ "Житомирський маслозавод" працює прибутково, про що свідчать дані про чистий продаж та чистий прибуток. Зокрема, чистий прибуток компанії за 2020 рік зріс на 18,7%. Чистий прибуток компанії значний, збільшившись на 6,77% за період 2018-2020 років. Згідно з фінансовою звітністю, показники можуть бути використані для вивчення та оцінки стану власності АТ "Житомирський маслозавод" (табл. 1.3 Додаток Б). Вартість корпоративних активів зросла на 24,7% за рахунок структурного зрушення оборотних активів та 100% скорочення зобов'язань. Зменшення застарілих довгострокових активів та збільшення кількості короткострокових активів допомогли АТ "Житомирський маслозавод" збільшити обсяги управління, погасити зобов'язання та вийти на новий прибутковий рівень управління. Про це свідчать його економічні показники та імідж АТ "Житомирський маслозавод" як національного виробника якісної та конкурентоспроможної молочної продукції на внутрішньому ринку та за кордоном.

2.2. Обґрунтування фінансового забезпечення прибутковості підприємства

Своєчасне виявлення і усунення недоліків у фінансовій діяльності підприємства допомагає зміцненню фінансового стану та платоспроможності підприємства. Проаналізуємо фінансовий стан АТ "Житомирський маслозавод" за 2018-2020 рр. (табл. 1.4. Додаток Б). Ліквідність покращилася на 0,2 за рахунок коефіцієнта покриття, а частка резервів в активах компанії зменшилась на 3,4%. Прослідкуємо за динамікою показників фінансової стабільності (табл. 1.5. Додаток Б). З реорганізацією АТ "Житомирський

маслозавод" у нову організаційно-правову форму, що вимагало додаткових витрат на фінансові ресурси, коефіцієнт автономності у 2020 році становив 0,74, що свідчить про фінансову незалежність від зовнішніх джерел фінансування. Проаналізуємо показники ділової активності підприємства (табл. 1.6. Додаток Б). У період 2018-2020 рр. керівництво АТ "Житомирський молочний комбінат" розраховало зовнішній борг, особливо з бюджетом та кредиторами, фінансовий результат від діяльності за 2020 рік склав 226 688,0 грн, але зменшився на 2,6%. У 2018-2020 роках компанія збільшила додану вартість на 36,5%. У фінансовому аспекті ділова активність виявляється переважно в швидкості оборотності його коштів. Аналіз базується на показниках оборотності (табл. 1.7. Додаток Б). Таким чином, показники реалізації, що відображають господарську діяльність підприємства, засвідчили значне прискорення всіх рахунків-фактур та дебіторської та кредиторської заборгованості, а також вивільнення оборотних коштів та їх реалізації, у тому числі запасів, запасів, дебіторської заборгованості та загальних активів АТ "Житомирський маслозавод".

Проведений фінансовий аналіз економічного потенціалу АТ "Житомирський молочний комбінат" з точки зору субпоказників ліквідності, фінансової стійкості та ділової активності не відображає загальної тенденції розвитку підприємства. Тому бажано розрахувати інтегральний показник, який покаже поточний фінансовий потенціал та розвиток АТ "Житомирський маслозавод". Показники підсумовуються мультиплікативно, динаміка коефіцієнта (рис. 1.2. Додаток Б). Інтегральний коефіцієнт стійкості економічного зростання знизився на 0,03, що свідчить про проблеми на даному етапі управління АТ "Житомирський молочний комбінат", поряд із підвищенням менеджменту погіршується ефективність використання ресурсів: підприємство фактично скоротило свій розвиток на даному етапі функціонування, проте лишається досі фінансово стійким та незалежним від зовнішніх джерел фінансування.

2.3. Оцінювання рівня забезпечення прибутком підприємства

Управління АТ "Житомирський маслозавод" взаємопов'язане з джерелами формування прибутку підприємства - доходом. Наведемо динаміку та структуру доходів (табл. 1.8. Додаток Б). Виручка від реалізації молочної продукції в середньому за період 2018-2020 рр. становила 99,6-99,7% і зменшилась на 0,1 п.с. За цей період чистий дохід зріс на 18,2 %. Також компанії вдалося отримати інші операційні доходи, які зросли на 42%., інші фінансові доходи зросли в 2,1 р., інші – у 3,1 р., але їх частка в структурі доходів залишилася невеликою.

Склад і розмір операційних витрат за досліджуваними елементами підприємства (табл. 1.9. Додаток Б). Згідно з таблицею, виробництво молочної продукції є досить матеріаломістким виробництвом, частка матеріальних витрат за 2018-2020 рр. та знизилася з 66,4% до 55,7%. Динаміка операційних витрат показала, що найбільше зросли інші витрати на збут на 48,6% та інші витрати на 38,2%. Адміністративні витрати також зросли на 23,7%, а фінансові витрати зменшилися на 23,2%. Собівартість реалізованої продукції за 2018-2020 рр. зросла на 15,9%. Загальний приріст вартості господарської діяльності товариства склав 19,1%. (табл. 1.10. Додаток Б). Таким чином, підприємство має основні резерви прибутку лише від основної діяльності.

У процесі фінансової діяльності інші фінансові доходи зросли в 2,1 р., інші доходи - в 3,1 р., зросли всі операційні та фінансові витрати, що в цілому призвело до формування чистого прибутку підприємства на 9354,0, що на 6,8% більше, ніж у 2018 році. (табл. 1.11. Додаток Б).

Факторами, що впливають на формування річного прибутку, є доходи та витрати від звичайної підприємницької діяльності. Факторна модель отримання чистого прибутку:

$$ЧП = ЧД - С + ІОД - АВ - ВЗ - ІОВ + ІФД + ІД - ФВ - ІВ - ПП \quad (1.1)$$

Оцінимо його вплив на зміну чистого прибутку АТ "Житомирський

маслозавод" (табл. 1.12 Додаток Б). Отримані додаткові доходи сприяли збільшенню прибутку, збільшення витрат - його зменшувало. Таким чином, резерв збільшення чистого прибутку АТ "Житомирський маслозавод" вкладається у збільшення обсягів реалізації та зниження операційних витрат, переважно інших операційних.. Тому рекомендується враховувати ступінь ефективності діяльності підприємства (табл. 1.13. Додаток Б). Рентабельність звичайної господарської діяльності, як і рентабельність усіх видів господарської діяльності, відображала всі понесені витрати та доходи і в 2020 р. становила -7,59% і знизилася на 1,11%. Точка безбитковості означає отримання прибутку, що є елементом самофінансування та забезпечує фінансову безпеку (рис. 1.3. Додаток Б).

Прибуток, що характеризує перевищення доходів над витратами, виражає мету ведення бізнесу і використовується як основний показник його ефективності (ефективності). Отже, стратегія планування і прогнозування фінансової діяльності повинна значною мірою бути спрямована на максимізацію фінансових результатів – прибутку. Це дозволяє аналізувати безбитковість виробництва - обсяг - прибуток. При оцінці впливу факторів на рівень чистого прибутку керівництву АТ "Житомирський маслозавод" слід враховувати структуру реалізації та реалізації продукції, собівартість продукції, а також зміну середніх відпускних цін та асортиментної політики.

Тому керівництву АТ "Житомирський маслозавод" слід звернути увагу на збутову політику, собівартість продукції, підвищувати ефективність та окупність матеріально-фінансових ресурсів, забезпечувати отримання доходів не лише від операційної діяльності, а й від фінансових та інвестиційних операцій, підвищення рівня прогресу щодо вдосконалення технологій виробництва. Забезпечення контролінгу витрат має стати основним фактором отримання прибутку для АТ "Житомирський маслозавод". Загалом керівництво АТ "Житомирський маслозавод" має звернути увагу на формування фінансових результатів від основної діяльності, а саме на такі фактори: обсяг реалізації (ринки збуту, обсяг

виробництва, кон'юнктура ринку, запаси), собівартість. обсяг продажів (сума собівартості окремих виробів, цін і матеріалів), структура реалізованої продукції (ринки, кон'юнктура ринку), ціна реалізації (рівень інфляції, якість продукції, терміни реалізації, ринки). Щодо формування чистого прибутку АТ "Житомирський маслозавод", то можна сказати, що за останні три роки підприємство перебуває у досить стабільному фінансовому стані, але спостерігається негативна тенденція розвитку.

2.4. Кореляційно-регресійний аналіз ефективності забезпечення прибутку підприємства

Основною метою АТ "Житомирський маслозавод" є виготовлення продукції та постійне задоволення найвибагливіших смаків споживачів, удосконалення технологічних процесів, використання методів, досвіду, матеріалів та продуктів, що не спричиняють забруднення навколишнього середовища. На діяльність АТ "Житомирський маслозавод" впливають фінансові фактори, а саме достатність оборотних коштів та вартісні фактори, результати. Їх можна оцінити за допомогою економіко-статистичних методів, та побудувати математичну модель. Економічний розвиток підприємства дозволяє говорити про лінійну залежність рентабельності господарської діяльності підприємства від коефіцієнта загальної ліквідності та коефіцієнта покриття виробничих витрат. Оберемо лінійну регресію, яка має наступний математичний вираз (формула 2.1):

$$Y_t = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \xi \quad (2.1)$$

Результативна ознака Y_t – рентабельність господарської діяльності, факторні ознаки $\beta_i X_i$ – коефіцієнт загальної ліквідності та коефіцієнта покриття виробничих витрат. Розрахункові значення кореляційно-регресійної моделі (табл. 1.14 Додаток Б). Оскільки до моделі входить дві змінні, запишемо параметри багатфакторної кореляційно-регресійної залежності

(табл. 1.15 Додаток Б). Таким чином, багатофакторне кореляційно-регресійне рівняння залежності рентабельності господарської діяльності підприємства від загальної ліквідності та окупності виробничих витрат виробництва має вигляд (формула 1.3):

$$Y = -0,001 - 3,3x_1 + 18,359x_2 \quad (2.2)$$

Парні коефіцієнти кореляції відображають тісноту зв'язку для кожного фактора та результативною ознакою та мають переважно тісний зв'язок. Середні похибки для розрахованих коефіцієнтів регресії становлять: $\mu(a_1) = 0,213$, $\mu(a_2) = 0,45$. Розрахункове значення F-критерію Фішера = 3,0 зі ступенем свободи, що відповідає значенню 3, оскільки перевірку значущості коефіцієнтів регресії здійснено за допомогою табличного значення F-критерію нормального розподілу при заданому рівні довірчої ймовірності $p = 0,99$ становить $F_{\text{табл.}} = 7589,154$.

Значення коефіцієнта множинної кореляції близьке до 1 і становить $R = 0,99$, коефіцієнта множинної детермінації $R^2 = 0,980$, що свідчить про високу тісноту зв'язку між рентабельністю господарської діяльності та досліджуваними факторами (коефіцієнтом загальної ліквідності та коефіцієнтом покриття виробничих витрат) і показує, що варіація рентабельності господарської діяльності підприємства, яка пояснюється варіацією включених складових до рівняння регресії факторів, дорівнює 98,0%, а отже, є підтвердженням достовірності наявності залежності між результативною ознакою та відібраними факторами.

Перевірку залежності здійснимо шляхом розрахунку F – розподілу, де в результаті отримали недостовірність становить $\alpha = 0,018$, тоді як достовірність рівняння багатофакторної регресії становить $1-\alpha = 0,982$. Оцінку ймовірностей значень (табл. 1.16 Додаток Б).

Достовірність значень β - коефіцієнтів оцінювалася за допомогою вірогідності розподілу Стюдента. Оцінка достовірності значень $t_1 = 15,523$, $t_2 = 0,032$, де $(1 - \beta)$ становить: $a_1 = 0,999$, $a_2 = 0,024$. Отже, отримане рівняння багатофакторної регресії є достовірним і може бути використане

для прогнозу на майбутнє за результативною ознакою. Результати кореляційно-регресійної моделі рентабельності господарської діяльності підприємства АТ "Житомирський маслозавод" (табл. 1.17. Додаток Б).

Коефіцієнти регресії показують, наскільки зміниться рентабельність економічної діяльності підприємства, коли кожен фактор зміниться на одиницю виміру на фіксовані значення інших факторів, що входять до рівняння. У розрахованій нами моделі можливості покращення рівня рентабельності господарської діяльності підприємства АТ "Житомирський маслозавод" закладено у прискорення обертання оборотних активів у коефіцієнті загальної ліквідності ($\beta_2 = -0,639$, тому що при зміні на одне середнє квадратичне відхилення відсотку даного фактора нормоване значення рентабельності господарської діяльності підприємства змінюється на $-0,639$ свого квадратичного відхилення. Далі за ступенем впливу йде вплив покриття виробничих витрат ресурсів $\beta_1 = 1,678$.

Отже, 98,0% забезпечення рентабельної діяльності підприємства АТ "Житомирський маслозавод" буде формуватись під впливом покращення ліквідності активів та покриття виробничих витрат.

Аналіз запропонованих нами показників впливу на рентабельність господарської діяльності АТ "Житомирський маслозавод" показав, що їх вибір базується на комплексному та багатовимірному підході до управління рентабельністю бізнес-ресурсів в операційній діяльності; його характеристики дають змогу оцінити та проаналізувати ефективність управління в кожній виробничій сфері, що підвищить ефективність забезпечення та ефективне формування прибутку бізнесу. Це дасть можливість у майбутньому визначити обсяг резервних потужностей для подальшого розвитку АТ "Житомирський маслозавод" та сприятиме створенню ефективної системи управління прибутком від його діяльності.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ЗРОСТАННЯ ПРИБУТКУ АТ "ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"

3.1. Організаційно-управлінські аспекти по реалізації напрямів зростання прибутку підприємства

Створити основні вимоги до ефективною реалізації економічного механізму управління прибутком в господарській діяльності АТ "Житомирський маслозавод", спочатку необхідно розробити алгоритм ходу дій практичної реалізації цього механізму (рис. 1.1. Додаток В). Реалізація процедур організації включає створення відповідних умов праці, залучення найбільш кваліфікованих і досвідчених фахівців з метою забезпечення високопрофесійної та продуктивної діяльності працівників у сферах управління прибутком. Узгодження діяльності працівників із питаннями контролю результатів сприяє злагодженості, рішучості та ефективності їх управлінської поведінки. На основі якісного інформаційного забезпечення професійних потреб особистої діяльності суб'єктами управління прибутком від діяльності відбувається розробка, прийняття та реалізація ефективних рішень, пов'язаних з управлінням прибутком від господарської діяльності АТ "Житомирський маслозавод".

Здійснення управлінських процедур є центральним елементом економічного механізму контролю прибутку в господарській діяльності, який передбачає здійснення працівниками діяльності з контролю прибутку ряду операцій безпосереднього управління формуванням (етап формування) фінансових результатів економічної діяльності. Однак, щоб забезпечити швидке зростання в конкурентних умовах, створених ринковим механізмом, керівництво АТ "Житомирський маслозавод" змушене реалізовувати більш прибуткові, але й ризиковані проекти. У той же час отримання додаткових фінансових ресурсів пов'язане з певними труднощами: збільшення частки

позикового капіталу призводить до найнебезпечніших фінансових ризиків, що веде до зростання вартості запозичень; активи, сформовані за рахунок позикового капіталу, дають меншу прибутковість через збільшення витрат через їх включення до витрат на позики; збільшення частки позикового капіталу призводить до зменшення вартості грошових коштів підприємства та їх еквівалентів. Виходячи з вищевикладеного, темпи збільшення власного капіталу АТ "Житомирський маслозавод" визначають силу його зростання, ступінь потенціалу підприємства щодо розширення виробництва за рахунок реінвестування власного капіталу в ринкових умовах: 1. співвідношення між прибутком підприємства та виручкою від реалізації продукції (послуг). 2. прискорення оборотності власного капіталу. У ринкових умовах керівництво АТ "Житомирський маслозавод" має прагнути до максимізації прибутку, що дозволить забезпечити динамічний розвиток виробництва на конкурентних умовах. Зрештою, потрібно знати джерела прибутку та знаходити методи, як їх використовувати.

Таким чином, практична реалізація розробленого механізму контролю прибутку під керівництвом менеджерів АТ "Житомирський маслозавод", повною мірою сприяє досягненню основної мети та ключових завдань управління прибутком – стійкого зростання прибутковості, оптимальної мобілізації та реалізації потенціалу розвитку АТ "Житомирський маслозавод".

3.2. Впровадження сучасних систем управління підприємством на основі Рішення Innoware

Виробництво молочних продуктів і морозива має свою специфіку. АТ "Житомирський маслозавод", який виробляє сезонну продукцію, а також працює зі швидкопсувною, крім дефіцитної сировини, постійно доводилося боротися за постачальника та швидку доставку продукції своїм клієнтам. Через сезонність попиту спад виробництва в зимові місяці досягає 10% від

нормальної потужності заводу. На планування виробництва негативно впливають і такі фактори, як різна якість молока і, отже, нестабільність рецептури. Крім того, компанія не мала своєчасного доступу до інформації про рівень запасів, вичерпані запаси та планує планувати відносини з постачальниками, що призвело до не вигідних контрактів з постачальниками для компанії. Незважаючи на досить міцні позиції на ринку з точки зору свого найприбутковішого продукту – морозива – найближчим часом компанія може зіткнутися з конкуренцією відомих зарубіжних брендів, таких як Nestle, Scholler, Algida (Unilever) та інших. Поріг для виходу нових гравців на український ринок, на думку керівництва заводу, досить низький, і для збереження лідируючих позицій надзвичайно важливо було виробляти та реалізовувати максимальну кількість продукції за відносно коротким сезоном. Компанія вирішила зосередитися на прискоренні та оптимізації відносин з постачальниками та клієнтами, покращенні якості корпоративного управління, мінімізації витрат та оптимізації планування виробництва.

Рішення Innoware, розроблене для АТ "Житомирський маслозавод" на базі Microsoft Business Solutions-Navision містить такі функціональні блоки: Логістика (закупівля, продаж, управління складом); Виробництво (облік сировини); Бухгалтерський та фінансовий облік; Створення механізму управління взаємовідносинами з клієнтами (контроль умов оплати, збір статистичної інформації про переваги клієнтів, контроль та графік відвантажень). Система об'єднує основні послуги заводу в ланцюжок.

Через особливості попиту з боку основних споживачів продукції АТ "Житомирський маслозавод", а також сезонність, погодні умови, дії конкурентів та інші фактори, скласти перспективний план виробництва на асортимент готової продукції було практично неможливо. В якості ефективного вирішення цієї проблеми Innoware запропонувала введення виробничого модуля, який дає можливість на основі прийнятих замовлень створити оновлений оперативний план виробництва з урахуванням виробничого плану та наявного складу сировини, а також розрахувати

потребу в сировині та напівфабрикатах.

Це створює додаткову конкурентну перевагу АТ "Житомирський маслозавод", а саме: якнайкраще виконання замовлень трейдерів. Це дозволяє спланувати прибуття транспорту готової продукції, скоротити час завантаження та організувати більш ритмічну роботу завантажувального відділу на складах. Innoware запропонувала запровадити єдині стандарти на основі виробничих бізнес-процесів:

1) Управління даними про готову продукцію, включаючи управління інформацією про виробничі площі - робочі центри та технологічні шляхи, вхідні замовлення - управління виробництвом цеху та контроль цеху (включаючи такі показники, як шлюбний розрахунок, варіанти розрахунків).

2) Розподіл транспортних витрат за типом сировини - рішення дає змогу зв'язати виробничі дані зі складами, щоб мати можливість швидко реагувати на замовлення клієнтів і відстежувати поточні замовлення "на виробництві".

Реалізуючи рішення Innoware, АТ "Житомирський маслозавод" отримала прозорість в організації руху товарів, змогла скоротити товарні запаси та скоротити витрати. Керівництво маслозаводу отримує потужні інструменти аналізу для прогнозування діяльності компанії, що позитивно вплинуло на налагодження ефективних відносин із клієнтами та постачальниками.

3.3. Пропозиції щодо стратегії отримання доходів підприємством

Стратегія збільшення доходу АТ "Житомирський маслозавод" – це системний план його оптимального використання в умовах неповної інформації про майбутній розвиток навколишнього середовища та підприємництва, що включає формування місії, довгострокові цілі та шляхи та правила прийняття рішень, забезпечення найбільш ефективного використання стратегічних ресурсів, переваг і можливостей майбутньої

прибутковості. Тому застосування ефективної стратегії збільшення доходу для АТ "Житомирський маслозавод" є важливим фактором розвитку компанії. Основними резервами зростання продажів є: зниження закупівельної ціни товару; підвищення відпускної ціни товару; зростання продажів товарів. Основні шляхи мобілізації кожної товарної групи (рис. 1.2. Додаток В). У сучасних умовах значним резервом АТ "Житомирський маслозавод" є розвиток інших видів діяльності (посередницькі, кредитні, інвестиційні тощо), що генерують позареалізаційні доходи від їх реалізації.

Основними резервами доходів від позареалізаційної діяльності АТ "Житомирський маслозавод" є: розгляд проектів та відбір на участь у діяльності компаній, галузей та галузей економіки; інвестування вільних фінансових ресурсів у ризиковані компанії, дослідження для розробки якісних нових продуктів; цільовий відбір цінних паперів, придбаних АТ "Житомирський маслозавод", оцінка рейтингу емітента та інвестиційної привабливості фінансових вкладень, формування портфеля цінних паперів, що забезпечує максимізацію прибутку з мінімальним ризиком.

Стратегія формування доходу АТ "Житомирський маслозавод" потребує обґрунтування. Моніторинг доходів –у практиці господарської діяльності діє впорядкована система звітності про потоки, доходи, витрати та прибутки підприємств. Система моніторингу повинна мати три етапи (рис. 1.3. Додаток В). Представлено схему стратегічного планування прибутку підприємства (рис. 1.4. Додаток В).

Оскільки основним джерелом доходу АТ "Житомирський маслозавод" є реалізація продукції та послуг, то виручку від реалізації слід починати оптимізувати дохід, але завжди пропорційно витратам на придбання послуг та формування продукту. Теорія і практика господарської діяльності розробили систему методів планування та оптимізації реалізації продукції, а отже і доходів від підприємницької діяльності. Головним методом оптимізації доходів від основної діяльності АТ "Житомирський маслозавод" є його орієнтація на розмір цільового прибутку, тобто оптимізація доходу на

основі завчасно визначеного цільового розміру прибутку. Початком оптимізації доходів на основі цільового прибутку є визначення порогу рентабельності (беззбитковості) АТ "Житомирський маслозавод" на плановий період. При такій моделі особливу увагу слід надати оптимізації запасу фінансової стійкості. Вона вираховується з суми виручки від реалізації і суми реалізації з точки беззбитковості. Запропонована стратегія збільшення доходу на основі оптимізації прибутку має стати орієнтиром для розвитку АТ "Житомирський маслозавод". Розвиток фінансового ринку відкриває перед компаніями нові можливості для залучення капіталу. Одним із факторів створення вартості може бути ретельна розробка керівництва АТ "Житомирський маслозавод" політики фінансування.

3.4. Прогнозування прибутковості підприємства

Основною метою АТ "Житомирський маслозавод" є досягнення збалансованого рівня господарювання та збільшення його прибутку. Максимізація чистого прибутку та мінімізація збитків – одна з цілей АТ "Житомирський маслозавод". Тому при аналізі фінансових результатів АТ "Житомирський маслозавод" особливу увагу слід приділити резервам зростання чистого прибутку, а відповідно зменшити витрати. Максимізації чистого прибутку АТ "Житомирський маслозавод" можна досягти при рівних граничних витратах і граничних доходах. Ця рівність стабілізує попит виробників на засоби виробництва на ринку. Нині існує багато проблем управління прибутковістю АТ "Житомирський маслозавод", яке базується на формуванні оптимальних джерел доходу та оптимізації витрат. Основними джерелами резервів збільшення чистого прибутку є: 1) Збільшити продажі. Для визначення резервів зростання прибутку шляхом зміни обсягу реалізації. Розмір цих резервів для різних видів продукції є загальним резервом зростання прибутку за рахунок зміни обсягів реалізації. 2) Зниження витрат виробництва. Наприклад, економія палива, сировини, витрат на оплату праці

за рахунок технологічних удосконалень тощо. 3) Збільшення ціни реалізації при покращенні якості продукції, збут на більш вигідних ринках. Важливу роль у цьому відіграє відділ маркетингу компанії. Моніторинг ринків дає змогу виявляти незадоволені потреби споживачів та коригувати цінову політику для підвищення ефективності бізнесу.

Резерви зростання чистого прибутку як останнього позитивного фінансового результату господарської діяльності АТ "Житомирський маслозавод" є кількісно вимірними способами його збільшення шляхом зміни інших факторів, що впливають на нього, а також запобігання (запобігання) збитків від інших видів діяльності.

Безумовно, процес управління валовим прибутком. Комплексні резерви для АТ "Житомирський маслозавод" – це переважно стратегічні резерви, які приймаються на рівні управління. Особливу роль у підвищенні ефективності виробництва на підприємстві АТ "Житомирський маслозавод" відіграють організаційні фактори у зв'язку зі створенням систем управління, що забезпечують функціональну, організаційну, економічну та соціальну координацію фаз оперативного відтворення підприємства.

На основі методу екстраполяції та середнього темпу зростання чистого прибутку ми прогнозуємо його розмір у 2021-2022 рр. (рис. 1.5. Додаток В).

Як бачимо, його розмір показав позитивну динаміку на 71%. З огляду на довгострокове планування прибутку слід враховувати вплив інших факторів, які його формують. З урахуванням факторів витрат виробництва, адміністративних витрат і витрат на маркетинг, тобто виробництва, адміністрування та збуту, метод прямого розрахунку намагається в довгостроковій перспективі передбачити розмір чистого прибутку. При реалізації запропонованих заходів у порівнянні з 2020 р. планується у 2021 р. збільшити обсяги реалізації на 20% і витрати виробництва на 20%, відповідно до середньорічних темпів зростання чистого доходу, витрат, адміністративних витрат та витрат на маркетинг, адміністративні витрати повинні збільшитися на 12,0%. збільшення, витрати на розподіл

збільшуються на 20,0%, інші фінансові доходи, інші доходи - збільшення на 10%, збільшення фінансових та інших витрат на 2% (табл. 1.1. Додаток В).

Розрахункова сума планового операційного прибутку у 2021 році становитиме 279 051,2 тис. грн., чистого прибутку – 174 560,2 тис. грн., що більше розрахункових 18,3%. Однак не варто забувати і про загальну вартість бізнесу, яка зменшує його розмір на кожному етапі формування чистого прибутку. У даних умовах запас фінансової стійкості збільшується на 318 259,91 тис. грн., навіть якщо чистий прибуток збільшується, що дозволяє збалансувати рівень господарювання, а тому економічний ефект при такому методі планування чистого прибутку становить 318 259,91 тис. грн. (рис. 1.5. Додаток В). За умови впровадження цих заходів у господарську діяльність АТ "Житомирський маслозавод" підприємство має можливість збільшити прибутковість. Основними джерелами резервів є збільшення операційного прибутку, зниження собівартості продукції, підвищення цін реалізації при покращенні якості продукції та збут на більш прибуткових ринках. АТ "Житомирський маслозавод" також має можливість збільшити операційний прибуток за рахунок зміни ринків. Важливу роль у цьому відіграє відділ маркетингу компанії. Моніторинг ринків дає змогу виявляти незадоволені потреби споживачів та коригувати цінову політику для підвищення ефективності бізнесу.

Таким чином, вихід підприємства на рівень беззбитковості та збільшення чистого прибутку АТ "Житомирський маслозавод" можливий за умов економічних засад одержання ефективного прибутку, додаткових джерел операційного доходу та оптимізації діяльності підприємства. Особливо важливим напрямком з метою розвитку додаткових джерел доходу підприємства має бути маркетингова діяльність, яка повинна здійснюватися з урахуванням асортименту, ціни та просування якісної молочної продукції.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Відповідно до поставленої мети дослідження щодо розробки пропозицій щодо виявлення резервів зростання прибутку підприємства було зроблено такі висновки:

1. З'ясовано, що як економічна категорія прибуток підприємства відображає чистий дохід, створений у сфері матеріального виробництва. Прибуток характеризує економічний ефект, отриманий в результаті діяльності підприємства. Наявність прибутку на підприємстві означає, що його дохід перевищує всі витрати, пов'язані з його діяльністю.

2. Систематизовано, що в економічній літературі пропонуються різні символи класифікації прибутку. Використання конкретної міри прибутку залежить від цілей дослідження. Різні підходи до класифікації можна простежити до цілей менеджменту.

3. Обґрунтовано, що концепції прибутку дозволяють його вимірювати для різних цілей управління та найбільш розповсюдженими є бухгалтерський та економічний підходи. Концепція забезпечення зростання прибутку – це процес розробки та прийняття управлінських рішень щодо формування, розподілу та використання прибутку, що спрямований на забезпечення максимально можливого зростання добробуту власників підприємства в довгостроковій перспективі.

4. Проведений аналіз показав, що АТ "Житомирський маслозавод" – передове, прибуткове та стрімко розвиваюче позиції на ринку підприємство переробної галузі з виробництва молочної продукції, морозива тощо. Виручка від реалізації молочної продукції в середньому за 2018-2020 рр. становила 99,6-99,7%.

5. Оцінка фінансового стану засвідчила, що підприємство є достатньо стабільне щодо наявності власних фінансових ресурсів та високоліквідних активів. Коефіцієнт автономності у 2020 р. становив 0,74, що свідчить про фінансову незалежність від зовнішніх джерел фінансування.

6. Досліджено, що на діяльність АТ "Житомирський маслозавод" впливають фінансові фактори, а саме достатність оборотних коштів та вартісні фактори, результати. Отже, 98,0% забезпечення рентабельної діяльності підприємства АТ "Житомирський маслозавод" буде формуватись під впливом покращення ліквідності активів та покриття виробничих витрат.

7. Обґрунтовано, що здійснення управлінських процедур є центральним елементом економічного механізму контролю прибутку в господарській діяльності, який передбачає здійснення працівниками діяльності з контролю прибутку ряду операцій безпосереднього управління формуванням (етап формування) фінансових результатів економічної діяльності.

8. Запропоновано, застосувати у діяльність рішення Innoware. АТ "Житомирський маслозавод" запроваджує єдині стандарти на основі виробничих бізнес-процесів та отримує прозорість в організації руху товарів, скоротить товарні запаси та скоротить витрати, посилить контроль всіх витрат.

9. Обґрунтовано, що застосована стратегія формування доходу АТ "Житомирський маслозавод" потребує чіткого моніторингу доходів – у практиці господарської діяльності діє впорядкована система звітності про потоки, доходи, витрати та прибутки підприємств. Її застосування дозволить відслідковувати збутову функцію підприємства.

10. Дано пропозиції, що основними джерелами резервів збільшення чистого прибутку є: 1) збільшення продажів; 2) зниження витрат виробництва; 3) збільшення ціни реалізації при покращенні якості продукції, збут на більш вигідних ринках. Важливу роль у цьому відіграє відділ маркетингу компанії. Моніторинг ринків дає змогу виявляти незадоволені потреби споживачів та коригувати цінову політику для підвищення ефективності бізнесу. Економічний ефект від запропонованих заходів по покращенню прибутковості становитиме 318 259,91 тис. грн. у 2021 р.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1 Бабо А. Прибыль: [Текст]. Пер. с франц. М.: Изд. группа "Прогресс", 1993 г. 176 с.
- 2 Басюркіна Н.Й. Аналіз і оцінка зовнішніх і внутрішніх чинників формування прибутку у виноробній галузі. *Економіка харчової промисловості*. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ekhp/2011_2/zmist.html (дата звернення 12.11.2021).
- 3 Бердар М.М. Формування механізму управління прибутком підприємства. *Управління проектами, системний аналіз і логістика*. 2008. № 5. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Upsal/2008_5/(дата звернення 12.11.2021).
- 4 Білик М.Д. Методичні підходи до управління прибутком підприємств. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2010. № 11(114). С. 452-458.
- 5 Бланк И. А. Управление прибылью. 2-е изд., расш. и доп. Київ : Ника-Центр, Эльга. 2002. 752 с.
- 6 Булонська В.І., Турчиняк Ю.Б. Прибуток підприємства та чинники, які впливають на його розвиток. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/16_7/272_Blonska_16_7.pdf (дата звернення 12.11.2021).
- 7 Гаватюк Л.С. Дармограй Н.В., Хімійчук Г.М. Прибутковість українських підприємств: реалії сьогодення. *Молодий вчений*. 2016. № 1 (28). С. 40–43.
- 8 Єпіфанова І.Ю. Гуменюк В.С. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності. *Економіка та суспільство*. 2016. № 3. С. 189–192.
- 9 Ігнатюк І.О. Сутність прибутку як економічної категорії. *Наука й економіка*. 2009. № 4 (16). т. 2. С. 93–97.
- 10 Кальмук Н.В., Дуда С. Т. Управління прибутком підприємства у

сучасних умовах. URL: http://www.nbuu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnlts/15_5/254_Kamalczuk_15_5.pdf (дата звернення 12.11.2021).

11 Качмарик Я.Д. Підлужна О.В. Удосконалення та методичні підходи до управління прибутком на підприємстві. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 22.8. С. 229–232.

12 Кішка О.С. Практичні підходи до формування, обліку та використання прибутку. *Економіка. Управління. Інновації*. 2010. № 2. URL: http://www.nbuu.gov.ua/ejournals/eui/2010_2/10kosovp.pdf. (дата звернення 12.11.2021).

13 Кобець А.О. Формування механізму управління прибутком підприємств в умовах ринкової економіки: автореф. на здоб. наук. ступ. к-та економ. наук. Донецький національний університет. Донецьк. 2008. 21 с.

14 Костенко О.М. Облікова політика як внутрішньогосподарський інструмент впливу на формування прибутковості підприємства. *Економіка та держава*. 2009. № 6. С. 71-72.

15 Костишин Н.С. Економічна сутність прибутку, як результату діяльності підприємств цукрової галузі. *Інноваційна економіка*. 2012. № 4' [30]. С. 132-136.

16 Криклій О.А. Маслак Н.Г.. Управління прибутком банку: [монографія]. Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ". 2008. 136 с.

17 Куцик В.І., Бовсуновська О.В. Удосконалення управління прибутком на підприємстві. *Вісті: Діловий випуск*. 2020. № 19. С. 22-26.

18 Кучер Л.Ю. Науково-теоретичні підходи формування прибутку в підприємствах. *Інноваційна економіка*. 2010. № 1. С. 82-89.

19 Лихолат С.М. Маделик П.Р. Економічна сутність прибутку підприємства. URL: http://www.nbuu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnlts/16_2/186_Lycholat_16_2.pdf (дата звернення 12.11.2021).

20 Лузан М.О. Резерви зростання прибутку підприємства в умовах АТ "Житомирський маслозавод". *Стратегічні пріоритети розвитку науки, освіти та технологій*. Міжнар.наук.-практ. конф. м. Полтава. 25 листоп.

2021 р. С. 31-32.

21 Манівчук І.Я. Мета і функції управління прибутком в сучасних умовах. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2008. № 26. С. 145-155.

22 Нагайчук В.В. Показники оцінки якості прибутку підприємства та їх залежність від обраної стратегії. URL: http://www.nbuuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchtei/2011_2_1/NV-2011-V2_23.pdf (дата звернення 12.11.2021).

23 Нечитайло А.И. Бухгалтерский и налоговый учет прибыли. СПб.: Издательство "Юридический центр Пресс". 2003. 326 с.

24 Огійчук М.Ф. Беленкова М.І. Суть прибутку та підходи до методики його визначення. *Економіка АПК*. 2002. № 6. С. 31–45.

25 Олексюк О. І. Дзюбенко Л. М. Прибутковість в управлінні результативністю діяльності сучасних компаній. *Фінанси України*. 2006. № 12. С. 101–111.

26 Олійник О. В. Прибутковість різних видів економічної діяльності і тенденції їх розвитку. *Вісник ХНАУ*. Серія: Економіка АПК і природокористування. Харків. 2008. № 7. С. 3–11.

27 Осипова Т.В. Теоретичні аспекти трактування прибутковості в сучасних умовах господарювання. *Управління розвитком*. 2012. № 1 (220). С. 82–84.

28 Офіційний сайт АТ "Житомирський маслозавод". URL: <https://rud.ua/products/> (дата звернення 12.11.2021).

29 Павлишенко М.М., Винярска Н.М. Формування прибутку в умовах ринкових відносин. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2007. № 17.4. С. 233-235.

30 Павлюк І. О. Управління прибутком підприємств в умовах сьогодення. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 1. С. 84-88.

31 Панченко І.А. Класифікація прибутку для цілей бухгалтерського обліку, аналізу та контролю: критичний аналіз існуючих підходів. *Вісник*

ЖДТУ. 2012. № 1. С. 224–236.

32 Патарідзе-Вишинська М.В. Прибуток підприємств: види, роль та функції. *Економіка. Управління. Інновації*. Електронне наукове фахове видання 2010. № 1. URL: http://www.nbuu.gov.ua/e-journals/eui/2010_1/10pmvvr.pdf. (дата звернення 12.11.2021).

33 Пігуль Н.Г. Управління прибутком підприємства URL: http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/pprbsu/2010_28/10_28_11.pdf (дата звернення 12.11.2021).

34 Посилаєва К. І. Підходи визначення прибутку для аналізу ефективності діяльності підприємства. *Вісник ХНАУ*. Серія: Економіка АПК і природокористування. Харків. 2008. № 7. С. 83–87.

35 Скопенко Н.С., Євсєєва-Северина І.В., Бовкун А.О. Сучасний стан та перспективи розвитку ринку молока та молокопродуктів України. *Продовольчі ресурси*. 2019. № 13. С. 279–290.

36 Федулова І. В. Ринок молочної продукції України: можливості та загрози. *Товари і ринки*. 2018. № 1. С. 15–28.

37 Чорна О.М., Мацнєва О.О. Механізм управління прибутком підприємства в Україні. *Науковий вісник: "Фінанси, банки, інвестиції"*. 2012. №1. С. 30–35.

38 Шевчук С.В. Теоретичні аспекти класифікації прибутку. *Вісник ЖДТУ*. Економічні науки. 2010. № 4. С. 201–203.

39 Яремова М.І., Лузан М.О. Економічна суть прибутку в сучасних умовах ринкової економіки України. *Пріоритетні напрями наукових досліджень*. Матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. м. Київ, 17-18 листоп. 2021 р. Київ: МЦНіД. Ч. II. 2021. С. 31–32.

40 Яремова М.І., Лузан М.О. Концептуальні основи визначення прибутку. *"Світ наукових досліджень. Випуск 5"*. Міжнар. наук. інтернет-конференція з економіки, інформаційних систем і технологій, психології та педагогіки. м. Тернопіль, 25 листоп. 2021 р. URL: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/3664/> (дата звернення 02.12.2021).

41 Ященко О.І., Кладик І.П. Формування та використання прибутку торговельного підприємства. Науковий вісник НЛТУ України. 2005. № 15.5. С. 314–318.

ДОДАТКИ

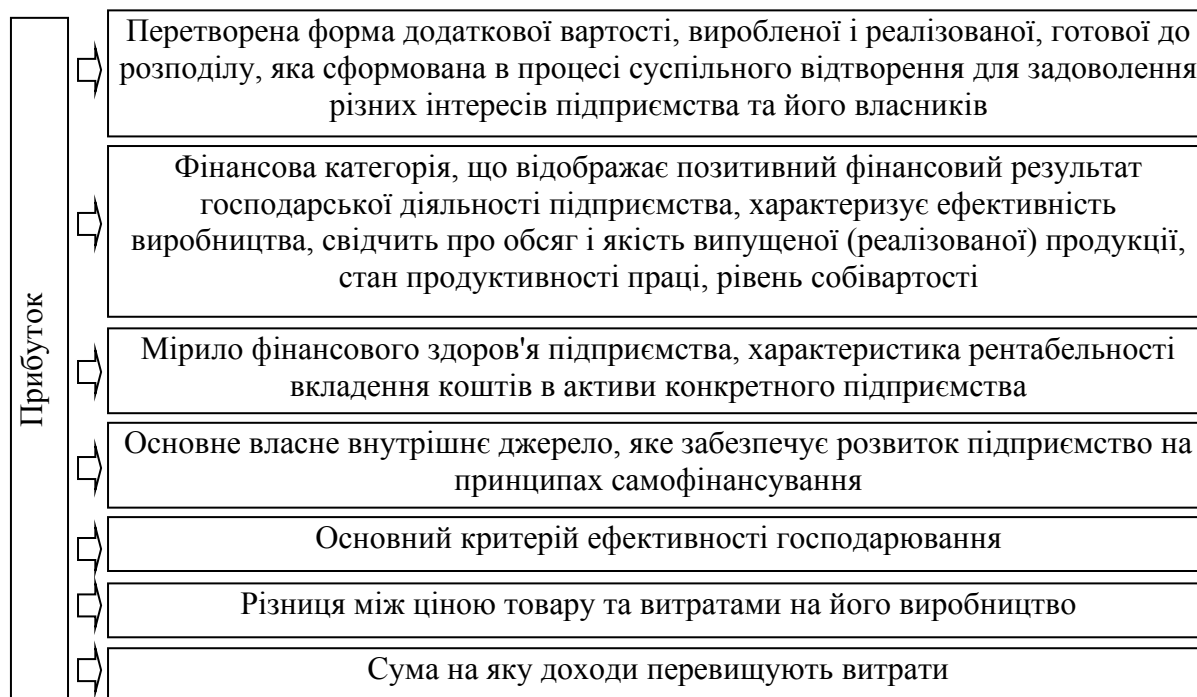

Рис. 1.1. Економічна суть категорії "прибуток"

Джерело: [4, с. 133].

Таблиця 1.1

Формування фінансового результату (французький варіант)

Показники	Характеристика показника
Експлуатаційний фінансовий результат	Результат статутної діяльності підприємства, який визначається, як різниця виручки від продажу та суми витрат, пов'язаної в процесами виробництва та реалізації продукції
Фінансовий результат	Результат пов'язаний з емісією акцій, послугами фінансового і банківського обслуговування підприємства, фінансовою участю в господарській діяльності інших підприємств
Надзвичайний фінансовий результат	Визначається наявністю операцій довгостроково характеру, наприклад, реалізація основних засобів, "ноу-хау", авторського та орендного права.

Джерело: [23, с. 153].

Класифікація прибутку

Концепції прибутку	Складові прибутку	Одержувачі прибутку
Додана вартість	Ціна реалізації продукції за вирахуванням товарів і послуг, придбаних на стороні	Працівники підприємства, його власники, кредитори, держава
Прибуток підприємства	Перевищення доходів над витратами. Витрати не включають виплату відсотків, податку на прибуток, розподіл дивідендів	Власники підприємства, власники боргових паперів, держава.
Прибуток інвесторів	Прибуток підприємства за вирахуванням податку на прибуток.	Власники підприємства, власники боргових паперів
Прибуток акціонерів	Прибуток інвесторів за вирахуванням виплат відсотків і дивідендів	Власники підприємства
Прибуток держателів звичайних акцій	Прибуток акціонерів за вирахуванням дивідендів на привілейовані акції.	Дійсні і потенційні власники звичайних акцій.

Джерело: [31, с. 225].

**Види прибутку за визначеннями науковців у літературі
монографічного характеру**

Автор, джерело	Види прибутку
Бабо А. [1]	Валовий прибуток, чистий прибуток, фактичний прибуток, прибуток від звичайної діяльності, прибуток за звітний період, прибуток від володіння цінними паперами, потенційний прибуток, прибуток від господарської діяльності, прибуток від фінансових операцій, надзвичайний прибуток, балансовий прибуток, оподатковуваний прибуток; прибуток зароблений завдяки ініціативі, прибуток, зароблений завдяки нововведенням; прибуток, зароблений завдяки ризику; прибуток, отриманий за сприятливих умов, допустимий прибуток
Бланк И.Л. [5]	Бухгалтерський прибуток, економічний прибуток, прибуток від звичайної діяльності, прибуток від надзвичайної діяльності, прибуток від реалізації продукції, прибуток від позареалізаційних операцій, прибуток від операційної діяльності, прибуток від інвестиційної діяльності, прибуток від фінансової діяльності, маржинальний прибуток, валовий прибуток, чистий прибуток; прибуток, що підлягає оподаткуванню та прибуток який не підлягає оподаткуванню; прибуток номінальний, прибуток реальний, низький прибуток, нормальний прибуток, високий прибуток, прибуток минулого періоду, прибуток звітного періоду, прибуток планового періоду; прибуток що капіталізується і прибуток, що споживається, розподілений прибуток, нерозподілений прибуток, позитивний прибуток, від'ємний прибуток
Криклій О.А., Маслак Н.Г. [16]	Прибуток від комерційної, торгової діяльності, діяльності з управління; прибуток від інвестиційної, фінансової, операційної діяльності, обліковий прибуток, прибуток до оподаткування, прибуток після оподаткування, чистий прибуток, оподаткований прибуток, номінальний прибуток, реальний прибуток, мінімальний прибуток, цільовий прибуток ,максимальний прибуток; прибуток попереднього, звітного, планового періоду; прибуток, що регулярно формується, непередбачений прибуток; прибуток що капіталізується, прибуток, що споживається; прибуток банку, філії, структурного підрозділу, центру фінансової відповідальності; прибуток клієнтів, за видами операцій, за продуктами, за окремими інструментами
Нечитайло А.І. [23]	Прибуток / збиток від звичайних видів діяльності, від іншої діяльності, від надзвичайних обставин господарювання, Чистий прибуток, нерозподілений прибуток, Валовий прибуток, прибуток від продажу, прибуток до оподаткування, прибуток від господарювання, прибуток звітного періоду, прибуток майбутніх періодів, капіталізований прибуток, прибуток, вилучений з обороту, умовний прибуток, прибуток на акцію, прибуток від реалізації товарів(робіт, послуг), неоподатковуваний прибуток, фактичний прибуток, авансовий прибуток, прибуток на акцію, прибуток від реалізації товарів (робіт, послуг), прибуток на акцію, прибуток від реалізації товарів(робіт, послуг), неоподатковуваний прибуток, фактичний прибуток, авансовий прибуток

Джерело: згруповано за літературними джерелами

Види прибутку в наукових статтях за ключовим словом в назві "прибуток"

Автор, джерело	Види прибутку
1	2
Басюркіна Н.І. [2]	Валовий прибуток, операційний прибуток, чистий прибуток
Бердар М.М. [3]	Зароблений прибуток, одержаний прибуток, допущений прибуток, економічний прибуток, бухгалтерський прибуток, прибуток від операційної, інвестиційної, фінансової діяльності, податковий прибуток, обліковий прибуток, балансовий прибуток, маржинальний прибуток, чистий прибуток, прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); прибуток від реалізації майна, нематеріальних активів, фінансових інвестицій; прибуток від позареалізаційних операцій, оподатковуваний прибуток; прибуток, що не оподатковується; прибуток, що формується регулярно; надзвичайний прибуток. прибуток номінальний; прибуток реальний, прибуток минулого періоду; прибуток звітного періоду; прибуток, що планується; монопольний прибуток; конкурентний прибуток; нерозподілений прибуток, розподілений прибуток, установчий прибуток, акціонерний прибуток, консолідований прибуток
Ігнатюк І.О. [9]	Валовий (балансовий) прибуток, прибуток від основної діяльності, прибуток від звичайної діяльності до оподаткування, прибуток від іншої звичайної діяльності, прибуток від надзвичайної діяльності
Кішка О.С. [12]	Валовий прибуток, прибуток від операційної діяльності, прибуток від звичайної діяльності до оподаткування, прибуток від звичайної діяльності після оподаткування, чистий прибуток
Кучер Л.Ю. [18]	Економічний прибуток, бухгалтерський прибуток, нормальний прибуток, обліковий прибуток, податковий прибуток, прибуток від звичайної діяльності, прибуток від надзвичайної діяльності, реальний прибуток, номінальний прибуток, реінвестований прибуток, спожитий прибуток, валовий прибуток, прибуток від звичайної діяльності до оподаткування, прибуток від звичайної діяльності після оподаткування, чистий прибуток
Манівчук Я.І. [21]	Валовий прибуток, чистий прибуток, від операційної діяльності, від звичайної діяльності, від звичайної діяльності до оподаткування
Павлишенко М.М., Винярська Н.М. [29]	Балансовий (загальний) прибуток, прибуток після оподаткування, валовий, маржинальний, операційний прибуток
Олійник О.В. [26]	Бухгалтерський прибуток, підприємницький прибуток, прибуток від страхування, економічний, емісійний, прибуток на акцію, реінвестований, чистий, біржовий, валовий, внутрішній, додатковий, курсовий, мінімальний, монопольний, фінансовий
Патарідзе-Вишенська М.В. [632]	загальний прибуток, валовий прибуток, торгівельний прибуток, бухгалтерський прибуток, економічний прибуток, прибуток від звичайної діяльності і прибуток від надзвичайних подій, прибуток від реалізації продукції, прибуток від позареалізаційних операцій; прибуток від інвестиційної, фінансової, операційної діяльності; маржинальний

Автор, джерело	Види прибутку
1	2
	прибуток, реальний прибуток, нормальний прибуток, низький прибуток, високий прибуток, капіталізований прибуток, нерозподілений прибуток, санаційний прибуток
Шевчук С.В. [38]	Види прибутку, які є джерелом прийняття рішень: прибуток від різних видів діяльності (операційної, фінансової, інвестиційної), чистий, економічний, реальний, номінальний, валовий, прибуток до оподаткування, прибуток після оподаткування; За характером використання: розподілений, нерозподілений; за напрямками використання: на виплату дивідендів, на формування капіталу, на інші цілі
Ященко О.І., Кладик І.П. [41]	Прибуток від реалізації товарів, платних послуг, продукції неторгової діяльності, реалізації майна, позареалізаційних операцій, загальний прибуток до оподаткування, оподаткований прибуток, чистий прибуток

Джерело: згруповано за літературними джерелами

Класифікація прибутку для потреб управління

Класифікаційна ознака	Види прибутку
Залежно від складу елементів, що формують прибуток	– маржинальний прибуток; – валовий прибуток; – чистий прибуток
За характером діяльності суб'єкта господарювання	– прибуток від звичайної діяльності (операційна, фінансова, інвестиційна); – прибуток від надзвичайної діяльності
Залежно від характеру оподаткування прибутку	– прибуток, що підлягає оподаткуванню; – прибуток, що не оподатковується
Залежно від ступеню розподілу	– прибуток розподілений; – прибуток нерозподілений
За характером використання прибутку	– прибуток, що споживається (розподіляється); – прибуток, що капіталізується (накопичується)
Залежно від рівня формування	– прибуток групи підприємств; – прибуток суб'єкта господарювання, що входить в групу підприємств; – прибуток структурного підрозділу (філії, представництва)
Залежно від впливу інфляції	– прибуток не скоригований на вплив інфляції (номінальний прибуток); – прибуток скоригований на вплив інфляції (реальний прибуток)
Залежно від впливу на величину прибутку ризиків в господарській діяльності	– прибуток не скоригований на величину наслідків ризиків в господарській діяльності; – прибуток скоригований на величину наслідків ризиків в господарській діяльності

Джерело: [33, с. 1].

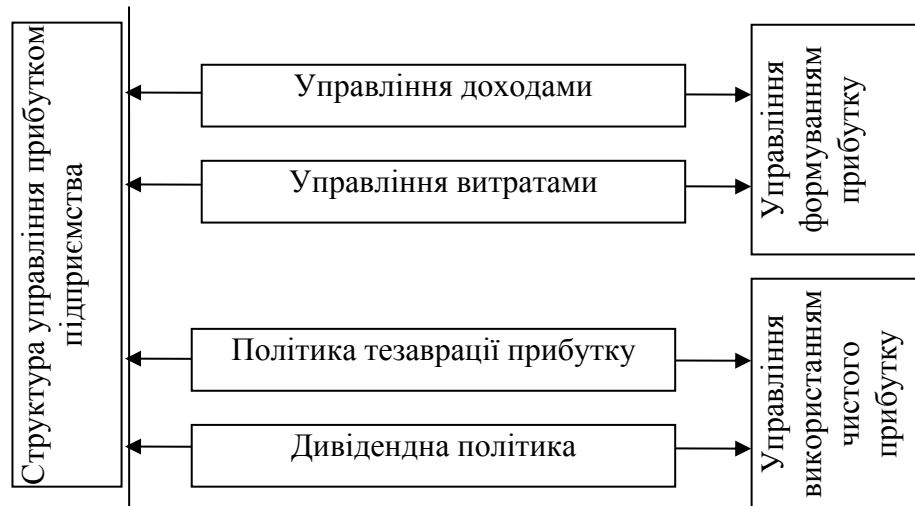

Рис. 1.2. Функціонально-організаційна структура концепції зростання прибутку підприємства

Джерело: [18, с. 83].

Основні завдання фінансових менеджерів підприємства направлені на реалізацію головної мети – забезпечення зростання прибутку підприємства

Головна мета	Умови господарювання	Основні завдання фінансових менеджерів, направлені на реалізацію головної мети
<p>Забезпечення максимально можливого зростання добробуту власників підприємства у звітному періоді та в довгостроковій перспективі</p>	<p>Наявність методичної можливості отримувати максимально можливий рівень прибутку</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Забезпечення максимізації прибутку за рахунок мінімізації витрат і підвищення ефективності господарської діяльності. 2. Забезпечення оптимального співвідношення між рівнем прибутку і компанії і відповідним рівнем ризикованості операцій. 3. Забезпечення необхідної норми прибутку на інвестований капітал і виплату дивідендів. 4. Забезпечення підприємства необхідними ресурсами для прибуткової діяльності в майбутніх періодах. 5. Забезпечення зростання ринкової вартості підприємства. 6. Мотивація персоналу до пошуку способів підвищення добробуту власників підприємства
<p align="center">-</p>	<p>Відсутність методичної можливості отримувати максимально можливий рівень прибутку</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Забезпечення максимально можливого рівня прибутку інших компаній цього ж власника за рахунок максимізації витрат і мінімізації прибутку підприємства. 2. Забезпечення оптимального співвідношення між рівнем прибутку, який отримують афільовані компанії, і відповідним рівнем ризикованості операцій компанії. 3. Забезпечення інтересів власника в частині мінімізації прибутку та неможливості його розподілу у вигляді дивідендів. 4. Забезпечення підприємства необхідними ресурсами для прибуткової діяльності в майбутніх періодах. 5. Забезпечення зростання ринкової вартості підприємства. 6. Мотивація персоналу до пошуку способів підвищення добробуту власників підприємства

Джерело: [10, с. 1].

Рис. 1.3 Принципи, мета і завдання концепції зростання прибутку підприємства

Джерело: [32, с. 1].

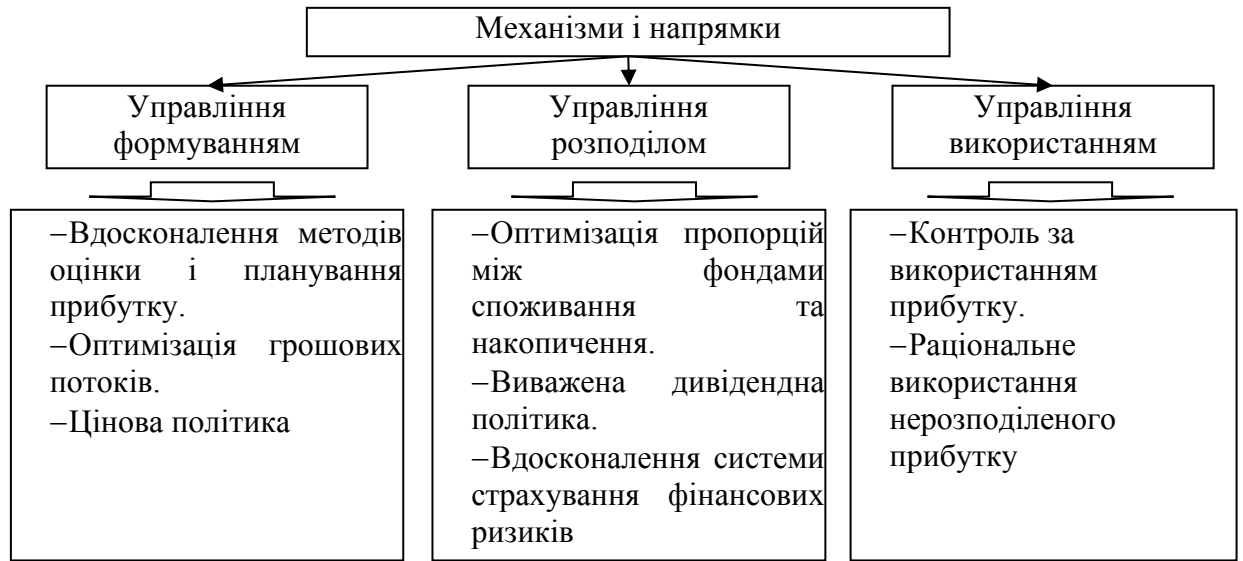

Рис. 1.4. Комплекс механізмів і напрямки зростання прибутку підприємства

Джерело: [5, с. 83].

**Місце підприємства АТ "Житомирський маслозавод"
в економічній системі регіону**

Параметр діяльності	Характеристика	
Юридична адреса	вул. І. Гонти, 4, Житомир, 10002, Україна	
Засновники	акціонери згідно реєстру акціонерів	
Банк в якому обслуговується	Філія "Житомирське Центральне відділення Промінвестбнку"	
Вид діяльності	10.51 Перероблення молока, виробництво масла та сиру 10.39 Інші види перероблення та консервування фруктів і овочів 10.52 Виробництво морозива	
Форма власності	колективна	
Об'єкт господарської діяльності	Виробництво молочної продукції	
	Реалізація молочної продукції	
Покупці	Найменування	Асортимент
	Населення	Усі види продукції
	Оптові торговельні мережі	Усі види продукції
	Неприбуткові організації	Усі види продукції
	Роздрібна торговельна мережа	Усі види продукції
Постачальники	Найменування	Асортимент
	Фермерські господарства	Молоко незбиране
	Приватні особи	Молоко незбиране
Конкуренти	ПАТ "Білоцерківський молочний комбінат"	
	ПАТ "Тернопільський молокозавод"	

Джерело: складено за інформацією підприємства.

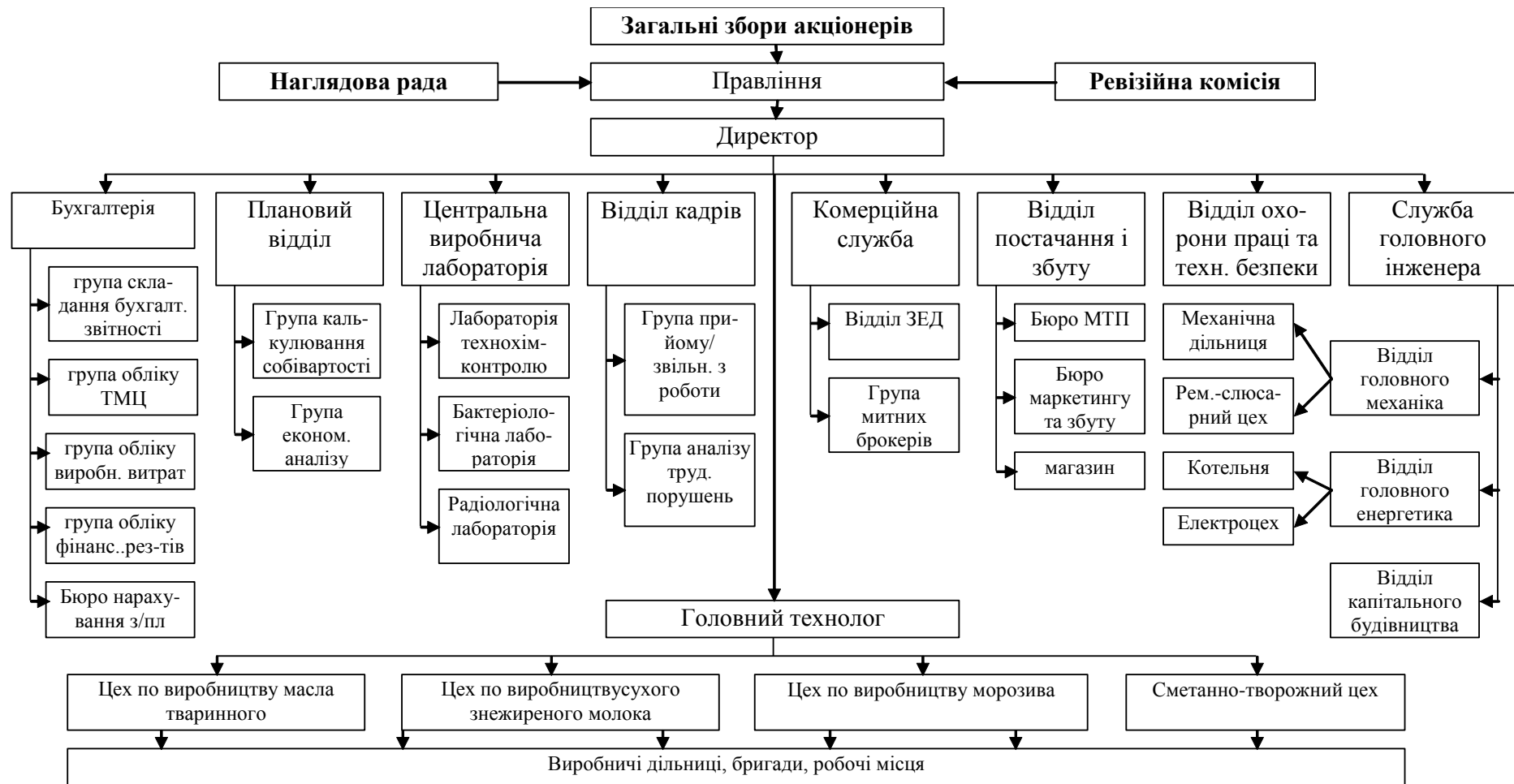

Рис. 1.1. Організаційна структура управління АТ "Житомирський маслозавод"

Джерело: складено за інформацією підприємства.

Основні економічні показники господарської діяльності

АТ "Житомирський маслозавод"

Показники	Роки			2020 р. до 2018 р.	
	2018 р.	2019 р.	2020 р.	+/-	%
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	2202992,00	2466638,00	2603192,00	400200,00	18,17
Валовий прибуток, тис. грн.	583652,00	777647,00	726091,00	142439,00	24,40
Чистий прибуток, тис. грн.	138203,00	148061,00	147557,00	9354,00	6,77
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	873	1194	1250	-131,00	-11,96
Середньорічна вартість:					
– необоротних активів;	930992,50	990057,00	1071109,50	140117,00	15,05
– оборотних активів	448065,00	496521,00	609343,00	161278,00	35,99
Фондовіддача, грн.	0,44	0,41	0,39	-0,05	-11,27
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, оборотів	2,40	2,30	1,90	-0,50	-20,86
Продуктивність праці, тис. грн.	2523,47	2065,86	2082,55	-440,92	-17,47
Рентабельність господарської діяльності, %	8,70	8,14	7,59	-1,11	-

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства.

**Показники динаміки та структури майна
АТ "Житомирський маслозавод"**

Показники	На 31.12.2018 р.		На 31.12.2020 р.		Відхилення		
	тис. грн.	(%)	тис. грн.	(%)	+ / -	%	п.с.
<i>Активи</i>							
Необоротні активи	954052,0	67,5	1116157,0	62,0	162105,0	17,0	-5,5
Оборотні активи	459079,0	32,5	684723,0	38,0	225644,0	49,2	5,5
Витрати майбутніх періодів	456,0	0,0	1434,0	0,1	978,0	214,5	0,0
Разом	1413131,0	100,0	1800880,0	100,0	387749,0	27,4	0,0
<i>Зобов'язання</i>							
Власний капітал	972533,0	68,8	1294684,0	71,9	322151,0	33,1	3,1
Забезпечення витрат та платежів	74,0	0,0	0,0	0,0	-74,0	-100,0	0,0
Довгострокові зобов'язання	134714,0	9,5	26274,0	1,5	-108440,0	-80,5	-8,1
Поточні зобов'язання	305417,0	21,6	479922,0	26,6	174505,0	57,1	5,0
Доходи майбутніх періодів	393,0	0,0	0,0	0,0	-393,0	-100,0	0,0
Разом	1413131,0	100,0	1800880,0	100,0	387749,0	27,4	0,0

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

Показники ліквідності АТ "Житомирський маслозавод"

Показник	Оцінка показника за норматив. значенням	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2020 р. до 2018 р. (+/-)
Загальний коефіцієнт покриття (платоспроможності)	>1	1,5	1,3	1,7	0,2
Коефіцієнт швидкої ліквідності	>0,5	0,9	0,8	1,1	0,2
Коефіцієнт незалежної (забезпеченої) ліквідності	>0,5	0,4	0,3	0,4	0,0
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,2	0,0	0,1	0,1	0,1
Частка оборотних активів в загальній сумі активів	за планом	32,5	34,2	38,0	5,5
Частка виробничих запасів в оборотних активах, %	за планом	16,5	11,6	13,1	-3,4

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства.

Таблиця 1.5

Показники фінансової стійкості АТ "Житомирський маслозавод"

Показник	Оцінка показника за норматив. значенням	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2020 р. до 2018 р. (+/-)
Коефіцієнт автономії (концентрації власного капіталу)	>0,5	0,69	0,74	0,74	0,05
Маневреність робочого капіталу	За планом	1,15	1,15	0,74	-0,42
Коефіцієнт фінансової залежності	<2,0	1,45	1,36	1,56	0,11
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0,5	0,16	0,11	0,24	0,08
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	<0,5	0,31	0,26	0,28	-0,03
Коефіцієнт залучених джерел в необоротних активах	<0,1	0,14	0,00	0,02	-0,12
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	<0,5	0,12	0,00	0,02	-0,10
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	<0,2	0,31	0,01	0,05	-0,25
Коефіцієнт поточних зобов'язань	>0,5	0,69	0,99	0,95	0,25
Коефіцієнт фінансової стабільності	>1,0	2,21	2,82	2,56	0,35

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства.

Таблиця 1.6

Показники ділової активності АТ "Житомирський маслозавод"

(тис.грн.)

Показники	Роки			2020 р. до 2018 р.	
	2018	2019	2020	+, -	%
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2202992,0	2466638,0	2603192,0	400200,0	18,2
Фактичні обсяги виробництва продукції,	1688280,0	1920781,0	1875793,0	187513,0	11,1
Собівартість реалізованої продукції	1619340,00	1688991,00	1877101,00	257761,00	15,92
Валовий прибуток	583652,0	777647,0	726091,0	142439,0	24,4
Фінансовий результат від операційної діяльності	232834,0	245990,0	226688,0	-6146,0	-2,6
Фінансовий результат від господарської діяльності	172045,0	181427,0	181140,0	9095,0	5,3
Чистий прибуток	138203,00	148061,00	147557,00	9354,00	6,77
Додана вартість	358530,0	473544,0	489396,0	130866,0	36,5

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства.

Таблиця 1.7

Ділова активність АТ "Житомирський маслозавод"
за показниками оборотності

Показники	Роки			2020 р. до 2018 р.	
	2018	2019	2020	+/-	%
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	4,9	5,0	4,3	-0,6	-
Тривалість обороту оборотних активів, дні	74,2	73,5	85,4	11,2	15,1
Коефіцієнт завантаженості активів в обороті	0,2	0,2	0,2	0,0	-
Коефіцієнт оборотності коштів в розрахунках	9,0	8,2	6,7	-2,2	-
Тривалість обороту коштів в розрахунках, дні	40,8	44,5	54,4	13,6	33,3
Коефіцієнт оборотності запасів	11,0	14,4	14,8	3,9	-
Тривалість обороту запасів, дні	33,3	25,4	24,6	-8,7	-26,0
Коефіцієнт оборотності виробничих запасів	33,9	35,8	34,3	0,5	-
Тривалість обороту виробничих запасів, дні	10,8	10,2	10,6	-0,1	-1,4
Коефіцієнт оборотності активів	1,6	1,7	1,5	0,0	-
Тривалість обороту активів, дні	228,5	220,0	235,6	7,1	3,1
Коефіцієнт завантаженості активів	0,6	0,6	0,6	0,0	-

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства.

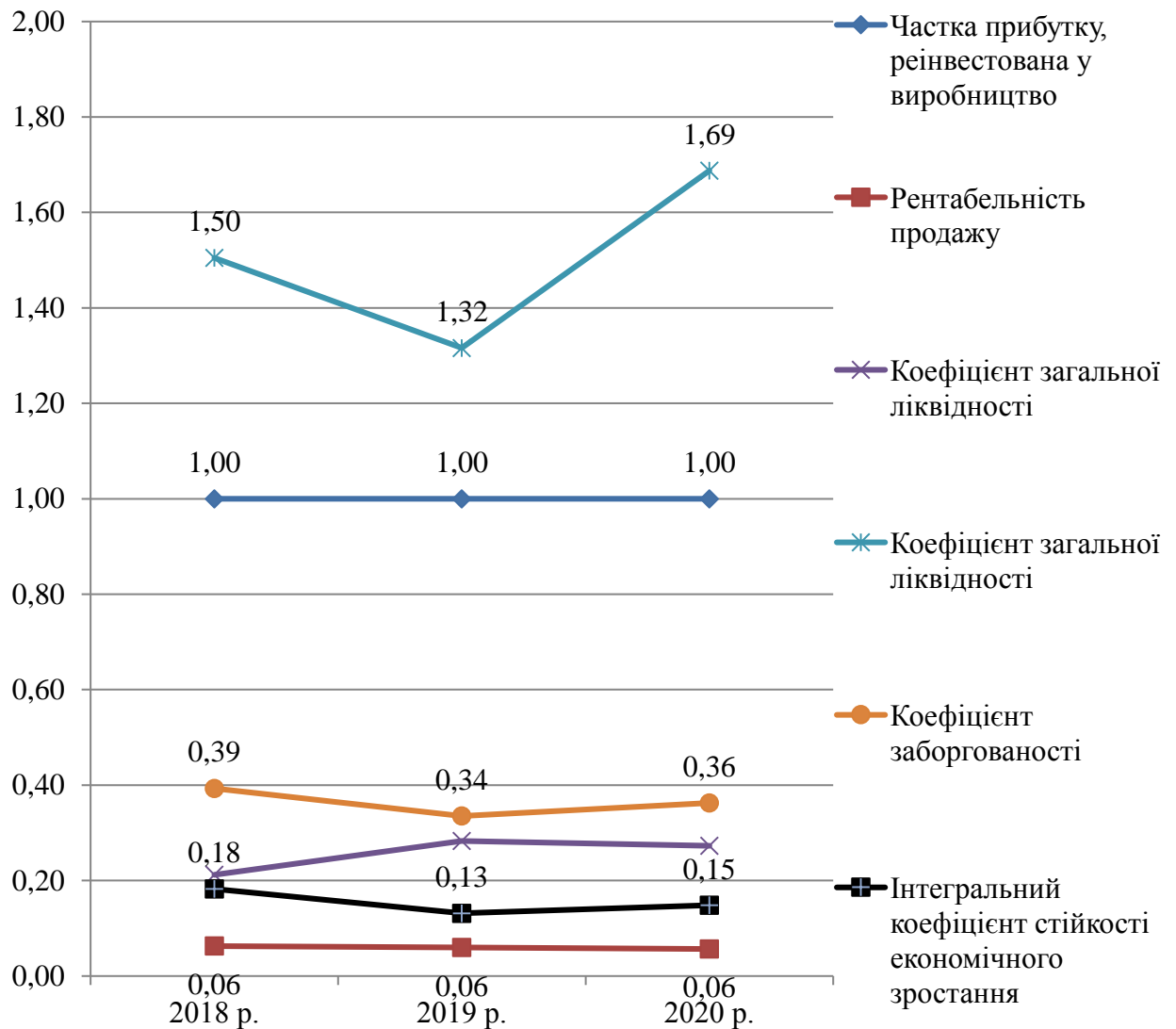

Рис. 1.2. Динаміка інтегрального коефіцієнта стійкості економічного зростання АТ "Житомирський маслозавод"

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства.

Додаток Б
Таблиця 1.8

Структура та динаміка доходів АТ "Житомирський маслозавод"

Показники	2018 р.		2019 р.		2020 р.		2020 р. до 2018 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, -	%	п. с.
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2202992,0	99,7	2466638,0	99,6	2603192,0	99,6	400200,0	18,2	-0,1
Інші операційні доходи	6240,0	0,3	7618,0	0,3	9099,0	0,3	2859,0	45,8	0,1
Інші фінансові доходи	17,0	0,0	28,0	0,0	35,0	0,0	18,0	>2,1р	0,0
Інші доходи	640,0	0,0	1537,0	0,1	1995,0	0,1	1355,0	>3,1р.	0,0
Разом	2209889,0	100,0	2475821,0	100,0	2614321,0	100,0	404432,0	18,3	0,0

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

**Структура та динаміка операційних витрат
АТ "Житомирський маслозавод"**

Показники	2018 р.		2019 р.		2020 р.		2020 р. до 2018 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	п.с.
Матеріальні витрати	1121634,0	66,4	1132396,0	59,0	1044799,0	55,7	-76835,0	-6,9	-10,7
Витрати на оплату праці	158055,0	9,4	245151,0	12,8	258352,0	13,8	100297,0	63,5	4,4
Відрахування на соціальні заходи	28430,0	1,7	46966,0	2,4	49904,0	2,7	21474,0	75,5	1,0
Амортизація основних фондів	131671,0	7,8	147008,0	7,7	149801,0	8,0	18130,0	13,8	0,2
Інші операційні витрати	248490,0	14,7	349260,0	18,2	372937,0	19,9	124447,0	50,1	5,2
Разом	1688280,0	100,0	1920781,0	100,0	1875793,0	100,0	187513,0	11,1	0,0

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства.

Таблиця 1.10

Динаміка операційних витрат АТ "Житомирський маслозавод"

Види витрат	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2020 р. до 2018 р.	
				+/-	%
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1619340,0	1688991,0	1877101,0	257761,0	15,9
Адміністративні витрати	64434,0	87638,0	79717,0	15283,0	23,7
Витрати на збут	277999,0	433364,0	413204,0	135205,0	48,6
Інші операційні витрати	14625,0	18273,0	15581,0	956,0	6,5
Фінансові витрати	60849,0	64569,0	46753,0	-14096,0	-23,2
Інші витрати	597,0	1559,0	825,0	228,0	38,2
Всього витрат	2071686,0	2327760,0	2466764,0	395078,0	19,1

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства.

Додаток Б
Таблиця 1.11

Показники формування чистого прибутку в результаті господарської діяльності ПАТ "Житомирський маслозавод"

(тис. грн.)

Показники	Роки			2020 р. до 2018	
	2018 р.	2019 р.	2020 р.	+/-	%
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2202992,0	2466638,0	2603192,0	400200,0	18,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1619340,0	1688991,0	1877101,0	257761,0	15,9
Валовий прибуток (збиток)	583652,0	777647,0	726091,0	142439,0	24,4
Інші операційні доходи	6240,0	7618,0	9099,0	2859,0	45,8
Адміністративні витрати	64434,0	87638,0	79717,0	15283,0	23,7
Витрати на збут	277999,0	433364,0	413204,0	135205,0	48,6
Інші операційні витрати	14625,0	18273,0	15581,0	956,0	6,5
Фінансовий результат від операційної діяльності	232834,0	245990,0	226688,0	-6146,0	-2,6
Інші фінансові доходи	17,0	28,0	35,0	18,0	>2,1 р.
Інші доходи	640,0	1537,0	1995,0	1355,0	>3,1 р.
Фінансові витрати	60849,0	64569,0	46753,0	-14096,0	-23,2
Інші витрати	597,0	1559,0	825,0	228,0	38,2
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування:	172045,0	181427,0	181140,0	9095,0	5,3
Податок на прибуток від звичайної діяльності	33842,0	33366,0	33583,0	-259,0	-0,8
Фінансові результати від звичайної діяльності	138203,0	148061,0	147557,0	9354,0	6,8
Чистий прибуток (збиток)	138203,0	148061,0	147557,0	9354,0	6,8

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства.

Таблиця 1.12

**Розрахунок впливу факторів на формування чистого прибутку
АТ "Житомирський маслозавод" за 2018-2020 рр.
(методом ланцюгових підстановок)**

	СВ	ІОД	АВ	ВЗ	ІОВ	ІФД	ІД	ФВ	ІВ	ПП	Відхил факторів	Вплив факторів
СВ	1877101,0	6240,0	64434,0	277999,0	14625,0	17,0	640,0	60849,0	597,0	33842,0	-2288708,0	-257761,0
ІОД	1877101,0	9099,0	64434,0	277999,0	14625,0	17,0	640,0	60849,0	597,0	33842,0	-2285849,0	2859,0
АВ	1877101,0	9099,0	79717,0	277999,0	14625,0	17,0	640,0	60849,0	597,0	33842,0	-2301132,0	-15283,0
ВЗ	1877101,0	9099,0	79717,0	413204,0	14625,0	17,0	640,0	60849,0	597,0	33842,0	-2436337,0	-135205,0
ІОВ	1877101,0	9099,0	79717,0	413204,0	15581,0	17,0	640,0	60849,0	597,0	33842,0	-2437293,0	-956,0
ІФД	1877101,0	9099,0	79717,0	413204,0	15581,0	35,0	640,0	60849,0	597,0	33842,0	-2437275,0	18,0
ІД	1877101,0	9099,0	79717,0	413204,0	15581,0	35,0	1995,0	60849,0	597,0	33842,0	-2435920,0	1355,0
ФВ	1877101,0	9099,0	79717,0	413204,0	15581,0	35,0	1995,0	46753,0	597,0	33842,0	-2421824,0	14096,0
ІВ	1877101,0	9099,0	79717,0	413204,0	15581,0	35,0	1995,0	46753,0	825,0	33842,0	-2422052,0	-228,0
ПП	1877101,0	9099,0	79717,0	413204,0	15581,0	35,0	1995,0	46753,0	825,0	33583,0	-2422052,0	0,0
ЧП											147557,0	2569609,0
												9354,00

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства.

Показники ефективності господарської діяльності
АТ "Житомирський маслозавод"

у %

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2018 р. до 2020 р.
Валова рентабельність виробничих витрат	36,04	46,04	38,68	2,64
Рентабельність основної діяльності	11,87	11,13	9,56	-2,30
Рентабельність операційної діяльності	11,78	11,04	9,50	-2,28
Рентабельність іншої операційної діяльності	-57,33	-58,31	-41,60	15,73
Рентабельність звичайної діяльності	8,70	8,14	7,59	-1,11
Валова рентабельність виручки від реалізації продукції	26,49	31,53	27,89	1,40
Рентабельність господарської діяльності	8,70	8,14	7,59	-1,11

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

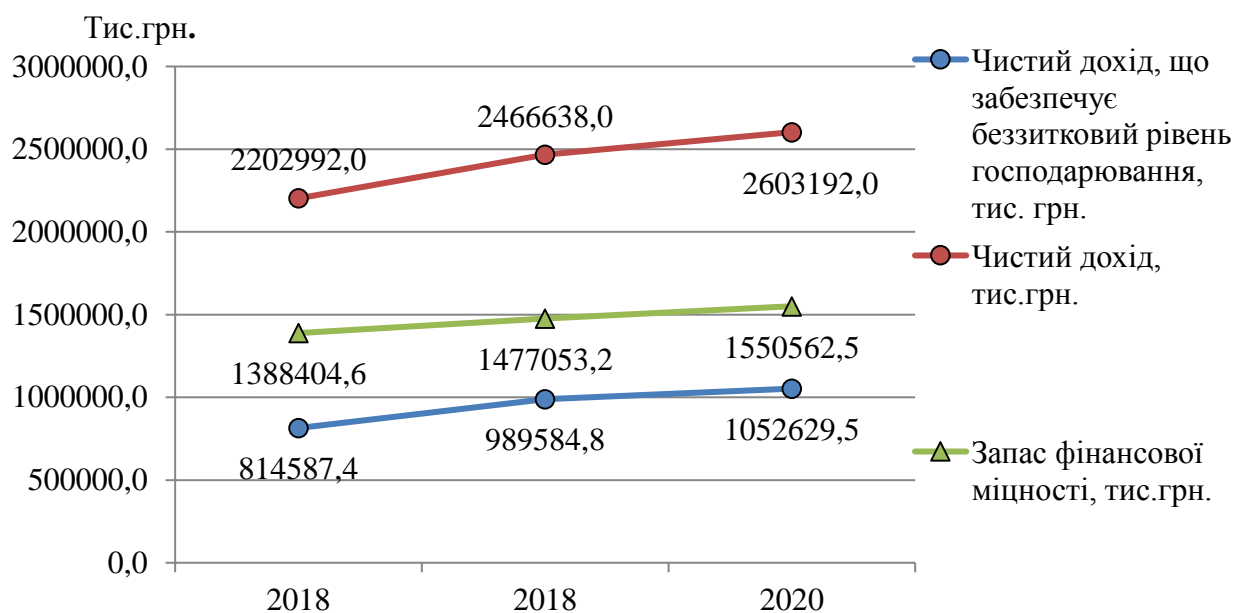

Рис. 1.3. Динаміка запасу фінансової міцності АТ "Житомирський маслозавод"

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

Додаток Б
Таблиця 1.14

Зведені розрахункові значення кореляційно-регресійної моделі

Показники	У	X ₁	X ₂
Граничне значення Min	0,000	0,000	0,000
Граничне значення Max	8,700	1,700	0,740
Середні значення	2,028	0,375	0,178
Парні коефіцієнти кореляції (r_{yxi})	-	0,986	0,998
Середні квадратичні відхилення (σ_i)	3,534	0,684	0,323
β коефіцієнти (β_i)	-	-0,639	1,678
Коефіцієнти еластичності (E_i)	-	-0,610	1,614
Розкладання загального обсягу варіації $r_{yxi} * \beta_i$	-	-0,630	1,674

Джерело: власні дослідження

Таблиця 1.15

Параметри багатofакторної кореляційно-регресійної залежності

	a ₂	a ₁	a ₀
a _i	18,359	-3,300	-0,001
$\mu (a_i)$	0,450	0,213	0,017
R ²	1,000	0,050	-
F _{розр}	7589,154	3,000	-

Джерело: власні дослідження

Таблиця 1.16

Оцінка достовірності значень a₀, a₁, a₂, a₃.....a_n

Показники	У	X ₁	X ₂
t = a / σ	40,778	15,523	0,032
β	0,000	0,001	0,976
1 - β	1,000	0,999	0,024

Джерело: власні дослідження.

Додаток Б

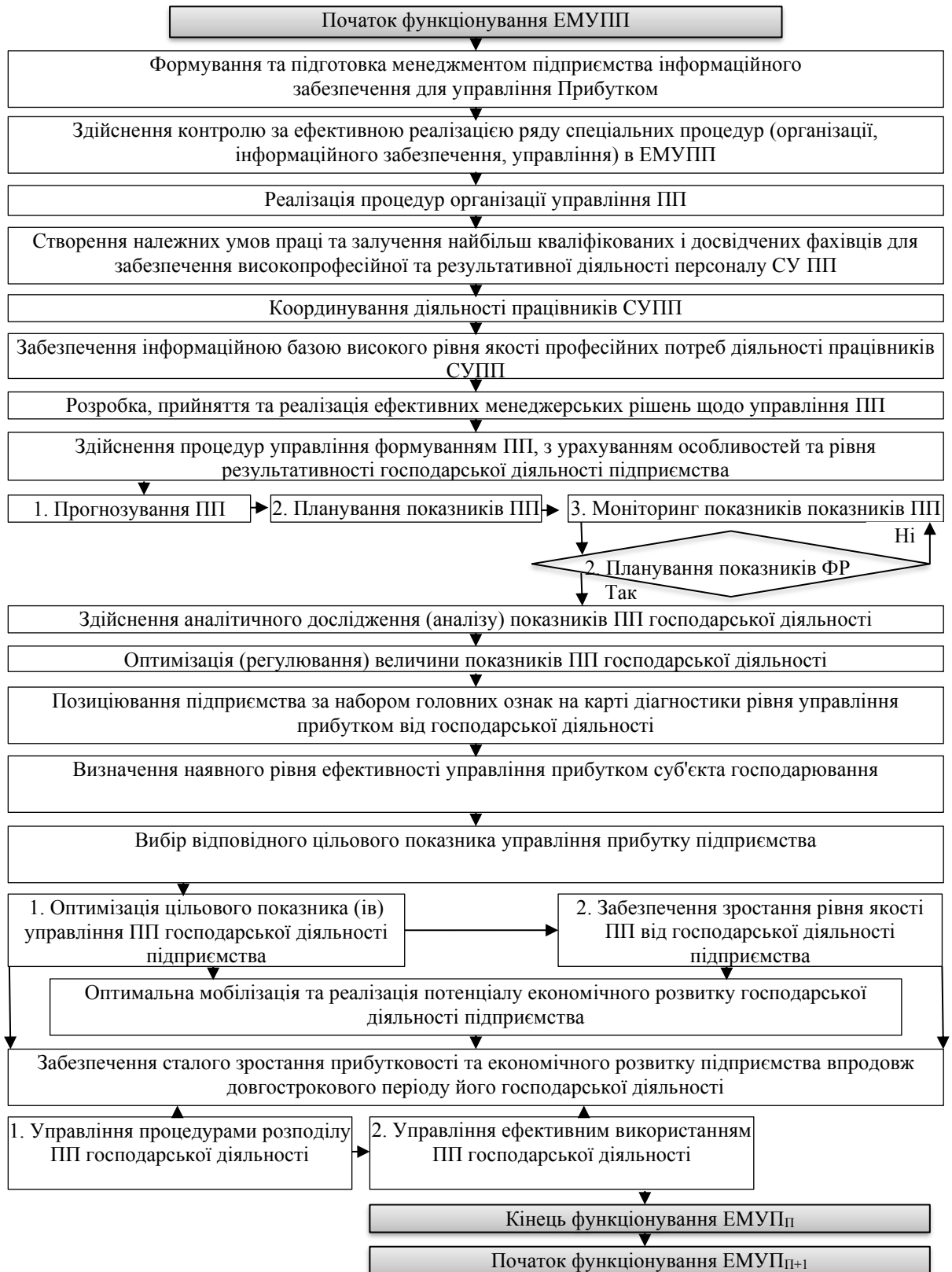
Таблиця 1.17

**Результати кореляційно-регресійної моделі забезпечення прибутку
АТ "Житомирський маслозавод"**

Показники	Рентабельність господарської діяльності	Коефіцієнт загальної ліквідності	Коефіцієнт покриття виробничих витрат
	У	X ₁	X ₂
Граничне значення Min	0,000	0,000	0,000
Граничне значення Max	8,700	1,700	0,740
Середні значення	2,028	0,375	0,178
Парні коефіцієнти кореляції (r _{yx_i})	-	0,986	0,998
Середні квадратичні відхилення (σ _i)	3,534	0,684	0,323
β коефіцієнти (β _i)	-	-0,639	1,678
Коефіцієнти еластичності (E _i)	-	-0,610	1,614
Розкладання загального обсягу варіації r _{yx_i} *β _i	-	-0,630	1,674
Регресійна модель	$Y = -0,001 - 3,3x_1 + 18,359x_2$		
Коефіцієнт множинної кореляції	R = 0,99		
Коефіцієнт множинної детермінації	R ² = 0,98		

Джерело: власні дослідження

Додаток В

Примітка. ПП – прибуток підприємства; ЕМУПП -економічний механізм управління прибутком підприємства; ЕМУПП_n - період функціонування n-го циклу ЕМУПП в загальній системі управління підприємством; ЕМУПП_{n+1} - період наступного n+1 -го циклу функціонування ЕМУПП

**Рис 1.1. Алгоритм дій практичної реалізації ЕМУПП
АТ "Житомирський маслозавод"**

Джерело: адаптовано [3]

Додаток В

Резерви зростання валового доходу підприємства		
За рахунок зниження ціни закупівлі	За рахунок збільшення ціни реалізації	За рахунок збільшення обсягів реалізації
Скорочення кількості посередників	Здійснення ефективної цінової політики	Здійснення маркетингу збуту товарів
Використання системи цінних знижок	Використання сприятливої торговельної кон'юнктури	Диверсифікація асортименту
Закупівля окремих товарів за кордонів	Скорочення частки нерентабельної продукції	Регіональна диверсифікація
Закупівля товарів на розпродажах	Експорт продукції	Надання кредиту при реалізації товарів
Розвиток власного виробництва	Розширення продажу продукції у часі	Розширення системи торговельних послуг
		Вжиття ефективних рекламних заходів

Рис. 1.2. Резерви зростання валового доходу АТ "Житомирський маслозавод"

Джерело: адаптовано [25, с. 107].

Рис. 1.3. Модель моніторингу доходу АТ "Житомирський маслозавод"

Джерело: адаптовано [17, с.25]

Додаток В

Рис. 1.4. Сутність та основні етапи стратегічного планування доходу АТ "Житомирський маслозавод"

Джерело: адаптовано [11, с. 230].

Додаток В

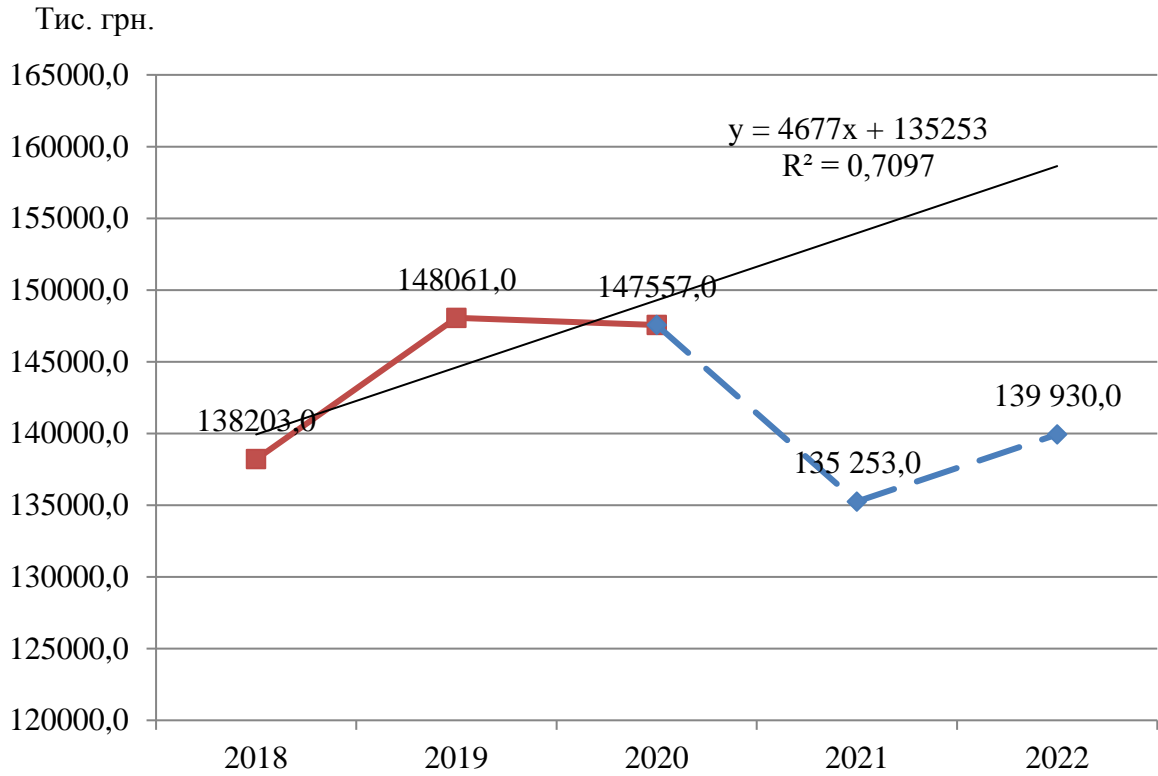

Рис. 1.5. Прогнозування чистого прибутку на 2021-2022 рр. методом екстраполяції за середньорічними темпами росту у короткостроковому періоді

Джерело: власні дослідження

Додаток В
Таблиця 1.1

**Планування чистого прибутку за "Звітом про фінансові результати"
за методами прямого рахунку та інтерполяції**

Стаття	2020 р.	План 2021 р.	Відхилення	
			+/-	%
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2603192,0	3123830,4	520638,4	20,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1877101,0	2252521,2	375420,2	20,0
Валовий прибуток	726091,0	871309,2	145218,2	20,0
Інші операційні доходи	9099,0	10008,9	909,9	10,0
Адміністративні витрати	79717,0	89283,0	9566,0	12,0
Витрати на збут	413204,0	495844,8	82640,8	20,0
Інші операційні витрати	15581,0	17139,1	1558,1	10,0
Фінансові результати від операційної діяльності:	226688,0	279051,2	52363,2	23,1
Інші фінансові доходи	28,0	30,8	2,8	10,0
Інші доходи	1995,0	2194,5	199,5	10,0
Фінансові витрати	46753,0	47688,1	935,1	2,0
Інші витрати	825,0	841,5	16,5	2,0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:	181140,0	232746,9	51606,9	28,5
Податок на прибуток від звичайної діяльності	33583,0	58186,7	24603,7	73,3
Фінансові результати від звичайної діяльності:	147557,0	174560,2	27003,2	18,3
Чистий прибуток	147557,0	174560,2	27003,2	18,3

Джерело: власні дослідження

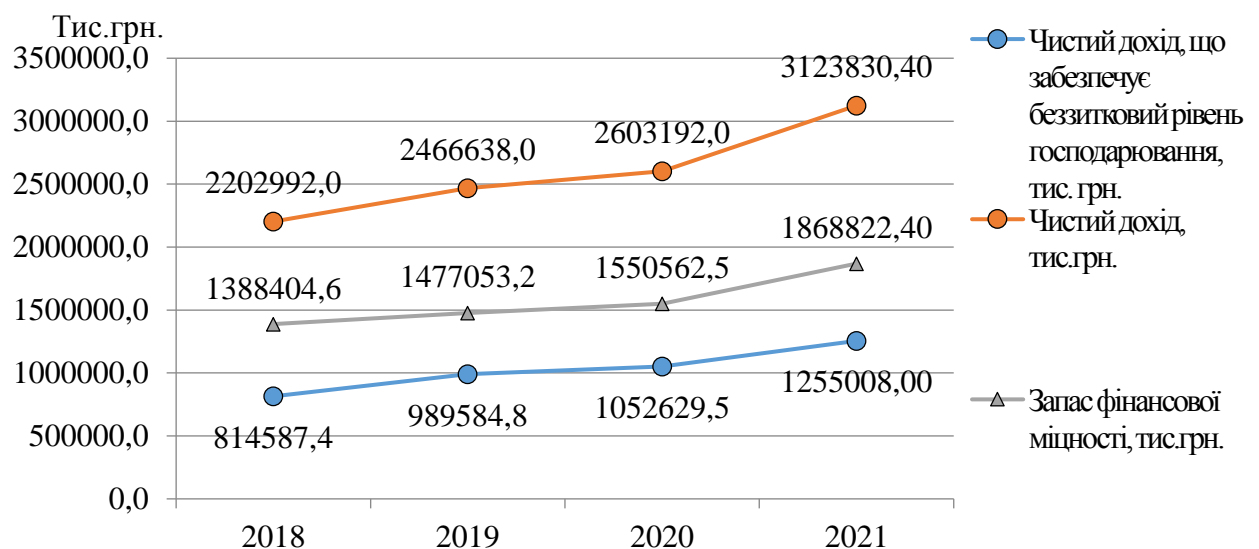

Рис. 1.6. Прогнозування прибутковості АТ "Житомирський маслозавод" 2021 р. у за методом "витрати – випуск - прибуток"

Джерело: власні дослідження.